

5.
szám

Károkatoná

2010.
május

Szerkesztik a Magyar Írószövetség Íróiskolájának hallgatói

BÁCSI ISTVÁN	Ártalmatlan hús	2
	Kenyerek királynője	4
DUDICS EMESE	Nekrológ	7
P. SZABÓ MÁRIA	Az ékszerész halála.....	8
KÓSA SÁNDOR	Zsanett	37
VARGA KRISZTA	Én	40
	 KATEDRA	
AMBRUS LAJOS	Eldorádó (<i>részlet</i>)	42

BÁCSI ISTVÁN

Ártalmatlan hús

Igor pompás, életerős férfi volt. Igazi húsevő, akinek hatalmas állkapcsaiban olyan fogak ültek, melyekkel az inas mócsingokat is könnyedén szaggatta szét, a csontokat pedig úgy zúzta péppé, mint más a zsemlét. Arca lángolóan piros volt, akár egy hússal körülvett hentesé. Legszívesebben sosem evett volna mást, csak húst.

De most, hogy elmúlt már harmincöt éves, észrevetted, hogy egy kissé elnehezedett, s reggelenként lassabban kel ki az ágyból, mint korábban. Idegkötegei pedig kezdtek riasztó híreket szállítani teste eldugott zugaiból az agyába. Mindez mélységes aggodalommal töltötte el. Egyre gyakrabban vonult félre, és hosszasan vizsgálta teste külső és belső állapotát. Ezek a vizsgálódások azonban nem nyugtatták meg. Kutatni kezdett. Először csak úgy taláломra, a hússal és annak fogyasztásával kapcsolatos kifejezésekre keresett rá a neten, majd egyre tudatosabban, a táplálkozáskultúrában egyre otthonosabban folytatott célzott kereséseket. Három hónap után már mindent tudott. A hús okozza a kezdődő bajt, ami gyorsan elhatalmasodhat, súlyos következményeket hozva rá. Egész pontosan nem is maga a hús, hanem annak állapota. Mert az ártalmas hús az áldozat utolsó fegyvere az élethalálharcban. Minden élő lélek megérzi a végzetét, s a halálfélelem megmérgezi a húsát. Ez volt

az a csodálatos isteni terv, amit az élők teremtője gondolt ki a jámborak védelmére. Ám valahol mégis hiba csúszhatott az isteni számításba, mert az idők kezdete óta mindmáig büntetlenül megölik és megeszik a jámbor áldozatokat az erőszakos ragadozók. És az ember is ezt teszi. De úgy látszik, az ember megbűnhődik ezért, ellentétben a vadakkal.

Le kellene tehát mondania kedvenc táplálékáról, de ő arra képtelen. A feldolgozási technológiákat pedig nem áll módjában megváltoztatni. Így hát tennie kell valamit, amivel megoldja ezt a problémát. Ártalmatlan húsról van szüksége. Tehát azt kell megoldania, hogy az az élő lélek, aki majd az ő tápláléka lesz, halálfélelem nélkül, sőt boldogan múljon ki a világból. Hosszú töprengés után elkészült a terve.

Igor egész éjjel álmatlanul forgolódott, s már nagyon korán felkelt. Az utóbbi napokban számtalanszor végiggondolt minden mozzanatot, és újra, ma délelőtt már vagy huszadszor ellenőrizte az előkészített kellékeket. Biztosra vette, hogy nem jön el, de mégis egyre izgatottabb lett, ahogy múlt az idő. Fél tízkor már nemcsak a lábai remegtek, a foga is folyamatosan vacogott. Harag borította el a gyengesége miatt, s nem értette magát, hogyan lehetséges nála ez az állapot. Hiszen még akkor sem volt így kiborulva, amikor fiatal tacsóként rogyadozó inakkal, félájultan csöngetett be ahhoz a szépasszonyhoz, aki bevezette őt a testi szerelem titokzatosnak hitt világába.

Összeszedte minden erejét, s megpróbált megnyugodni. Amikor tízet ütött az óra, csengettek. Hát mégis eljött – ujjongott fel magában, s alig bírt visszatartani egy diadalordítást. Reszkető kézzel kapcsolta be a lemezjátszót, s kiment ajtót nyitni. Verner állt az ajtó előtt.

– Ó, hát eljött – próbált csodálkozó meglepetést színlelni, de fakó hangja erőtlenül folyt ki a küszöbön.

– Jó napot kívánok – köszönt félszegen Verner, s fejét kicsit le és oldalra hajtotta tisztelete jeléül.

– Tessék, erre parancsoljon – terelte vendégét Igor a lakás belseje felé. Verner megilletődötten lépkedett a nappali felé, körmei kopogtak az előszoba kőpadlóján.

– Ide, ide, ebbe a fotelbe, ez a legkényelmesebb – kerülte meg Igor a dohányzóasztalt, s vendégét besegítette a fotelbe.

– Nagyon köszönöm a meghívást, uram, nagy megtiszteltetés ez nekem – mondta alázatosan Verner, s közben fészkelődött.

– Ó, én köszönöm, hogy eljött, ez igazán nagyszerű – viszonzta Igor az udvariaskodást. – Hozhatok egy sört magának, Verner?

– Nem, nem, köszönöm. Inkább valami rostosat kérnék.

– Őszibaracklével szolgálhatok, vagy esetleg tudok turmixolni egy sütőtökitalt, melyiket óhajtja?

– Köszönöm, ezeket kérem, így, ebben a sorrendben! – élénkült fel a vendég.

Igor kiment a konyhába, hogy elkészítse az italokat. Ezalatt Verner félig feltápáskodott, és úgy hupant vissza a fotelbe, eligazgatva magát, mert az imént a farkára ült, s ez nagyon feszélyezte a házigazda jelenlétében. Az már jött is vissza az italokkal. Verner megköszönte, majd gyorsan egymás után beszürcsölte mindkettőt.

Egy ideig hallgatták a halkán szóló, andalító Vivalditételt, aztán lényegtelen dolgokról kezdtek beszélgetni. Majd a családra terelődött a szó. Verner nekibátorodott, és részletesen elbeszélte a hetedik fia torokgyulladását. Igor figyelmesen hallgatta, s időnként érdeklődő kérdéseket tett fel a betegség lefolyásával kapcsolatban. Közben újra elfogta a remegés. – Nehogy észrevegye, mert akkor vége mindennek – aggodalmaskodott.

Verner eközben mind többet fészkelődött, mert neki a legkényelmesebb fotel sem volt elég jó. Kínzó görcs lett úrrá teste egy pontján, úgy lapockatájon. Megpróbálta a fotel háttámlájához dörgölni, de nem érte el. Igor szíve nagyot dobbant, mert végre elérkezett az idő.

– Ha megengedi, ezzel – húzott elő a dohányzóasztal polcáról egy akkumulátoros kézi masszírozógépet, s Verner elé tartotta. Az ügyetlenül forgatta az eszközt, s kérdően nézett a házigazdára.

– Hagyja, majd én – vette vissza Igor a masszírozót. Jobbról a fotel mellé állt, kezével gyengéden előredöntötte a vendég törzsét, s előbb lassan, finoman, majd egyre

erőteljesebben kezelte a vendéglapockát vagy tíz percig. Verner orra kipirosodott a gyönyörűségtől.

– Ó, köszönöm, ez mennyei volt! – sóhajtotta. – De még mindig görcsöl és viszket.

A vendéglátó most egy többrészes, vékony kábelekkel indázó holmit húzott elő a polcról.

– Ez majd segít – mutatta Igor. – Ez a fizioterápiás készülék váltakozó impulzusokkal kilazítja az izomrevséget, oldja a görcsöket, javítja a vérkeringést, s ráadásul nagyon kellemes érzés – reszketett Igor hangja, míg felhelyezte az elektródákat.

Igor egymás után próbálta ki a különböző programokat a vendégen, aki egyre eksztatikusabb állapotba került. Verner folyamatosan, mind erősebben sóhajtozott és nyögött, míg végül az élvezettől a dohányzóasztalra vizelt.

Ezután a házigazda elővette a fő attrakciót. Kezeiben egy-egy hatalmas elektródát tartott, melyekből egy-egy vezeték futott ki és végződött a lekapcsolt áramelosztóban pihenő dugóban, lábközelben a fotel mellett. Igor Verner elé térdelt. Az ernyedten, félig lehunyt szemhéjakkal, teljesen mozdulatlanul pihent, mintha elájult volna, pofáján boldog mosoly ömlött szét.

– Ez is fizioterápiás eszköz – Igonak szünetet kellett tartania, mert elcsuklott a hangja az izgalomtól, s közben az elosztó kapcsolójára sandított –, de ez sokkal hatékonyabb. Most felhelyezem a bokáira...

Egyetlen pillanat volt az egész. Az ernyedt testhez tartozó láb követhetetlen gyorsasággal cikkant egyet a levegőben, s lesújtott a kapcsolóra. Mielőtt elcsodálkozhatott volna, teste már csak egy megperzselt tetem volt.

Rózsás orrával szaglászva nyomkodta a tetemet. – Egy kicsit angolos, de éppen jó lesz. És szerencsére ártalmatlan a húsa, mert nem volt ideje a halálra gondolni – rőfögött elégedetten Verner, és felkunkorodott farkokkal, csámcsogva enni kezdett.

Kenyerek királynője

Nyolc elmúlt. Néha beesik egy-egy vevő. Gyorsan szolgálja ki őket, igyekszik elkerülni az elnyúló beszélgetéseket. Pedig jó néhány idős asszony szeretne a kenyér mellé beszélgetést is. De ma nem megy. Van már úgy egy éve, hogy az a férfi szombatoként ide jár. Mindig kilenc óra körül jön.

Irén gyomra már kora reggel óta remeg. A függöny mögött újra belenéz a tükörbe. Nóra csodát tett az arcával. Csinos kis pofi, főleg közelről nézve. A pattanások nyomaiból már alig látni valamit. Kenyerek királynője – nevet bele a tükörbe. Zoli, a szállító nevezte el így. Zoli mindig kedveskedik neki, legalább egy szép szóval, ha éppen nem hoz ajándékba valami apróságot.

Nóra tapasztalt és kitűnő kozmetikus hírében állt. – Kislány, ez aztán a holdbéli táj – mondta legelső alkalommal Nóra, amikor szemügyre vette az arcát. – Kislány, két hónap múlva olyan babaarca lesz, mint Nicole Kidmannek. Akkor aztán nem menekülhet az a férfi... Irén csontig pirult. Nóra szinte anyai szeretettel nézett rá, és nem kérdezett semmit. Két hét után már a vevői is észrevették a változást. Zoli azt mondta, most már nincs más választása, mint hogy feleségül vegye. Marcsi, a barátnője mindig mondta neki, ugyan mire vár, kezdjen járni Zolival. Meg hogy mit akar attól a pasitól, biztosan nős. De Irén sosem Zolival álmódott.

Egész héten ezt a mai napot várta. Nem tudta megmagyarázni, de biztos volt benne, hogy ma minden eldől. Különös volt ez az egy év. Először, vagy fél évig csak egy kedves vevőnek látta. Mindig szerényen és udvariasan beszélt. Irén szerette őt kiszolgálni, jóleső érzés volt. Nem érzett ilyet soha, ha más vásárolt. Aztán minden megváltozott. Már nem jólesően gondolt a szombat délelőttökre, hanem valami érthetetlen fájdalommal. – Nincs remény szívem, te szerelmes vagy – mondta Marcsi. De Irén esténként csak beszélt, beszélt róla. Marcsi egy szombat reggel együtt nyitotta a boltot Irénnel. Tényleg nagyon jóképű – mondta Marcsi, és mintha egy kis irigység lappangott volna a hangjában. – De te nem lennél vele boldog, ez a pasi nem az a fajta. Ez nagyon rosszul esett Irénnek, nem ezt várta Marcsitól.

Teltek a percek. A vevők egymás után jöttek. Gépiesen rakta ki a pultra a kért árut. Összeszedte magát, és megpróbált visszaemlékezni az elmúlt percekben itt járt vásárlókra. De csak egyetlenegy arcot látott mindig.

Megint az órára nézett. Fél kilenc elmúlt. A szíve egyre jobban dörömbölt, mintha ki akarna szabadulni. Megállt egy autót. Irén megmerevedett. De csak a tanár úr jött egy fonott kalácsért. Megkönnyebbülten sóhajtott fel, bár a lábai tovább remegtek. Nagyon szerencsétlennek érezte magát. A polcon minden cél nélkül rakosgatta a kenyereket oda és vissza. Megint nyílt az ajtó. Mintha egy csapóajtó nyílt volna a talpa alatt. A kövér asszony csodálkozva nézett rá, amíg kiszolgálta. Irén nem is vette észre a csendben megálló fehér autót, csak amikor egyedül maradt és kinézett. Az utasülésből egy szőke nő szállt ki a járdára. Minden izma megfeszült, úgy nézte. Átlagosnak tűnt a nő, de mégis magára vonzotta a figyelmet. Amikor a vezetőoldali ajtó is kinyílt, fekete fátyol hullott nyitott szemére.

A férfi kinyitotta az ajtót, és előreengedte a nőt. Irén felfoghatatlan energiákat mozgósított magában, úgy próbálta nyugodtan viszonzni a köszönést. Az asszony a pulthoz lépett, és gyorsan felmérte a kínálatot. Én is vagyok olyan, mint ő – sziszegett Irénben az ősi kígyó. A férfi egy lépéssel hátrább maradt, és elővett egy szatyrot. A feleség egyszerűen, határozottan rendelt. Irén biztos kézzel rakta ki pultra az árut, és köz-

ben látta, hogy az alkarja majd kettétörik nyílt töréssel, ha ők elmennek. Míg a nő fizetett, a férfi elrakta a kenyereket. Az a szatyor egy sír szája volt, és az egyik kenyér maga Irén.

Amikor az ajtó becsukódott, Irén kiengedte a levegőt. Állt, és az ajtót nézte. Képek peregtek. Látta, amint egy pillanat alatt felnőnek a gyerekei. Majd az unokáit látta, mint felnőtt embereket, és ő még mindig az ajtó-

ra meredt. Egy üres körvonalat is látott, ez volt a férje. Megint rakni kezdte a kenyereket. Egy csepp hullott a kenyérre, majd újabb és újabb cseppek. Egyre csak rakta ugyanazt a kenyeret oda és vissza. Aztán a pultra tette, és megállt. Amikor arccal a kenyérre bukott, az már csupa ragacs volt a könnyeitől. Valahol kinyílt egy ajtó, és egy üres körvonal szólongatta messziről a kenyerek királynőjét.

DUDICS EMESE

Nekrológ

A napokban vettem észre,
hogy már nem emlékszem rád.
Ültem a buszon. Eszembe jutottál,
és vártam, hogy utolérjen
az ismerős sajtás.

Az arcodat még csak-csak felidézem.
Halvány mosoly ül az ajkadon,
távoli,
mint amilyen mindig is voltál.

De ha azt a fanyar ízt keresem, ami a sajátom lett,
vagy azt, hogy még mindig csak rész vagyok-e nélküled,
vagy azt, hogy összerezzenek-e még,
ha meghallom a neved,
már nem talállak magamban.
Pedig már úgy megszoktalak.

Újfajta szabadság ez, amit tanulnom kell.
Többé nem tegezlek majd a verseimben,
te helyett ő leszel bennük, ha egyáltalán.

Tíz év munkája ez.
Nagy idő az életemből,
amelybe most
hazatérő utazóként visszatoppanok.

Isten hozott.

P. SZABÓ MÁRIA

Az ékszerész halála

1

Szép, kora tavaszi napra virradtak a főváros lakói. Szitás Dávid ékszerész és a fia, Benedek, munkába indultak. Mindennap tíz órakor nyitották ki a család tulajdonában lévő ékszerboltot háromutcányira lakásuktól. Ez a közelség azt jelentette, nem lehetett eltűnni, kikapcsolódni. Bár erre az ötvenhat éves, halk szavú ékszerésznek nem is volt szüksége, hisz házassága harminc éve nyugalomban, szeretetben telt el. Felesége csinos, figyelmes asszony. Együttléteik ugyan már nem hevesek, de éppen megfelelték mindkettőjüknek. Mint a lemenő nap, Dávid férfiéreje méltósággal, korának megfelelően csökkent. Semmi zűrzavar, csak béke, és minden a helyén. Benedek, a fiatal Szitás, harmincnégy éves, szüleivel élt. Helyes, csendes fiatalember. Egy jobb emberismerő azonban érzékelhette, tele van elfojtott vágyakozással. Ha bátorsága nagyobb lett volna annál a félelemnél, hogy különbözik halk szavú, nyugalmas családjától, akkor örökké vibráló, impulzív, igazi férfi lehetett volna. Egyszer próbált kiabálni, az is régen volt:

– Kurva életbe ennek a bűdös világnak! Miért tiszta genyó mindenki?

Apja akkor komolyan beszélt vele.

– Fiam! A mi családjunkban így soha senki nem beszélt. Eddig! És ezután sem fog! Ezt vedd figyelembe, vagy csomagolj össze, keress olyan környezetet, ahol ezt megteheted! – hangja erőteljesen, határozottan csengett.

Így azután csak szeme árulta el a szemlélőnek, szerep, amelyben létezett, pillanatok kérdése csak, hogy le rakja jelmezét.

– Utálom ezt az időt! – csúszott ki Benedek száján ma reggel az ingerült megjegyzés.

– Fáradt vagy, fiam! Pihened kellene! Mi lenne, ha délután elmennénk egyet úszni a Gellértbe?

Benedek nem válaszolt.

– A hétvégén ki kell ugranom Münchenbe. Velem jönnél? – hangzott el a következő javaslat.

– Apa! Megtennél nekem egy nagy szívességet?

– Mondd!

– Foglakozz a magad életével, engem hagyj ki a szórásból!

– Rendben! – csóválta fejét Dávid a szokatlan kitörés hatására.

Benedek érezte, ha apja még egyszer megszólal, falba veri fejét. Szerencsére éppen megérkeztek az üzlet-hez. Parányi kis helyiség volt, egy iroda tartozott hozzá. Az utóbbi időkben elszaporodott rablások miatt a bolt, egyedi védelem mellett rendőrségre bekötött riasztó-

val is rendelkezett, meg két riasztógombbal a pult alatt. Ajtaját napközben zárva tartották, ha vevő érkezett, belülről nyitották elektromosan.

Dávid már nyitotta a zárat, ütötte a kódokat, és a kis üzlet hirtelen fényárba borult. Kellemes, tiszta, derűs, jólétet sugárzó illat lengedezte be a helyiséget. Jó volt belépni. Így volt ez mindennap. Egy végigdolgozott élet gyümölcse, gondolta Szitás. A délelőtt hamar eltelt. Egy órától fél háromig bezártak. Ez alatt az idő alatt a két férfi nap mint nap hazament ebédelni. Negyed kettőkor – ma is, mint minden nap – már az asztalon gözölgött a leves. Éva, az ékszerész felesége, szerette ezt a kiszámíthatóságot. Tudta, negyed kettőkor asztalhoz ülhetnek, ebéd után, két órakor szervírozhatja a kávé férjének és fiának. A sors azonban ma máshogy döntött. Két órakor még mindig ott állt a leves az asztal közepén, és Éva minden érvéből kifogyott, amivel magát nyugtatta. Úgy gondolta, nem vár tovább, telefonál. Hosszan csengett a telefon, de nem vette fel senki. Az asszonynak görcsbe rándult gyomra az aggodalomtól, úgyhogy gyorsan átszaladt az üzletbe. Az ajtó zárva volt. Hiába nyomta a csengőt, nem hallotta az elektromos zár zörejét. Néma csend. Reszkető kézzel kereste meg táskájában a pótkulcsot. Mindig hordta, valamiféle babonából, de még soha nem használta. Ahogy belépett az eladótérbe, nem látott semmi feltűnőt, csak

az irodából hallatszó nyöszörgésféle volt a nem oda illő. Amikor az irodaajtóhoz ért, olyan látvány tárult elébe, amely hirtelen öklendezésre kényszerítette, de erőt vett magán, és remegő hanggal telefonált a rendőrségre.

2

Itt a tavasz, gondolta Bálint. Bár nem érezni úgy a friss illatot, ahogyan régen, mégis, a tudat, március van, várakozással töltötte el a fiatal férfit. A Gellért-hegy tetején egy korláton ült, lóbálta lábát. Igazi macsó típus, nők kedvence, jóképű, magas, szökésbarna göndör hajú, csillogó szemű, erőt sugárzó. Egy pasi a lányregényekből. De ez most itt az élet, Budapest, a Citadella környéke, és a férfi nyomozó. Ez a tény mindjárt le is von értékéből, hisz tuti, az emberek egy része ismeretlenül is utálja. A másik része pedig akkor, ha kapcsolatba kerül vele. Egy kisebb rész pedig irigyli, hogy tetszik a nőknek, eszes, és hős is lehetne, ha akarna. De egy biztos, mindenképpen hírneves nyomozó. Ezzel szemben Bálint minden vágya, hogy szürke, olyan nem nyomozószerű zсарu legyen. Most is inkább művészfélének néz ki. Farmer, ing, pulóver, zakó, piros sál. Zсарu piros sállal! Jó vicc! Csak süttette arcát a tavaszi napfényben, arról álmodozott, ma este már nem egyedül fekszik ágyában. A Citadellában lassan kezdődik egy író-olvasó találkozó, lesz ott va-

laki, aki egyre közelebb áll hozzá. Egy fiatal költőné. Álmodozását telefonjának zörögő-csörögő hangú jelzése szakította meg hirtelen. Ez az ügylet, fene vi-
gye el!

– Halló! – szólt a telefonba kelletlenül.

– Itt Kalmár tizedes. Gyilkosság történt a Várban, az Úri utca 27. számú ház földszinti ékszerboltjában. Egy férfit gyilkoltak meg. A helyszínelők elindultak – hangzott az érzéketlen helyzetjelentés.

Mit is várhatott volna az ügyletestől, mint az ilyenkor szokásos, előírás szerinti riasztást.

– De... – mondta volna, ha nem ő lett volna a főnök, akinek át kellett vennie az irányítást.

A francba! Pont most nem jöttem kocsival, éppen most terveztem nyugalmas estét – gondolta dühösen. Leintett egy taxit, és irány a Vár!

3

Hat hónappal korábban, 2006. szeptember.

Igazi vénasszonyok nyara, és ezt a szép időt itt kell töltenem ezen a hülye építkezésen – gondolta Zita.

Ahogy baktatott a földbuckák között a csinos, barna hajú nő, úgy érezte az ember, valóban nem ide való. Valahogy nem illett a tájba. Talán csak öltözéke tűnt egyedül alkalomhoz illőnek: farmer, pulóver, bakancs. A lógós füklipsz, tökéletes smink és műkörmök kilógtak a sorból és a tájból is. Óriási szálloda épül itt, most

éppen az alapozási munkák kezdődtek. A lány érezte, számítanak rá, a fő-építésvezető megbízik a tudásában, ezért is küldte ki egyedül a földmunkák ellenőrzésére. Cipelte a lézeres mérőállomást, és elkészült rá, ha már itt eszi a jó sorsa, akkor legalább pontosan átméri a sarkpontokat. A nem egyemberes munkában majd segít a gépkezelő.

– Jó napot! – ordított oda a munkagéphez.

– Csóók!

– Segíteni kellene! – kiabált tovább, bár így is szinte alig hallotta saját hangját, a dagi gépkezelő pedig tuti, nem hallott egy szót sem.

„Seggfej, állítsd már le azt a kurva gépet!” – gondolta magában, de hangosan nem szólt, csak integetett. Nyekk! A munkagép, hatalmas JCB árokásó, leállt.

– Jó, várj egy kicsit!

A nyugdíjas öreg komótosan mászott le a hatalmas gépről. Rossz volt nézni, ahogy szerencsétlenkedik méretes pocakjával.

Amíg birkózott a gép magasságával, Zita a munkagödröt nézte. Illetve nem nézett semmit, csak tekintete esett arrafelé, miközben álmodozott új barátnőről, akivel az éjszakát igen mozgalmasan töltötték. Visszagondolt nyelvjátékára, újra bizseregni kezdett a teste. Nem titkolta, a nőket szereti, de nem is büszkélkedett vele. Magánügy. Ez volt a véleménye, úgyhogy semmiféle ilyen jellegű összejövetele, felvonuláson

nem vett részt. Ő soha nem tapasztalta, hogy diszkriminálják lesbikussága miatt. Attól a pillanattól, ahogy tisztában lett szexuális irányultságával, és elmondta szüleinek, úgy viselte a dolgot, mint más a fehérenmút. Természetesen. Ha egy pasi dugná éjszakánként, az sem tartozna másra. Pasi... brrr... el nem tudná képzelni! Erre a gondolatra fel is eszmélt, és hirtelen valamit meglátott a gödör mélyén. Mintha kancsó lenne. Lemászott, hogy jobban lássa. Ahogy próbálta kipiszkálni az öszszetapadt, agyagos földből, a kancsó mellett még másik két edényfélébe ütközött keze. Kikaparta a tárgyakat, és odaszólt az öregnek.

– Pista bácsi! Nincs véletlenül egy nejlonszatyra, vagy zacskója?

Látta az öreg kelletlenségét, ahogy visszamászott a gépbe, ezért gyorsan hozzátette:

– Ne haragudjon, hogy itt ugráltatom, majd meghálálom!

– Na, csak el ne felejtsd, mert erre a gépre fel, meg le, hát nem kis produkció! – zsörtölődött.

Túl lettek a gép megmászásán, a kitézésen, Zita rohant a WC-be megnézni, mi az, amit talált. Három szép formájú darab – egy kancsószerűség, kettő mintha tál lenne. Jó súlyosak, lehet összesen vagy 3-4 kg, saccolta meg a lány. Lassan telt az idő délutánig, de csak eljött a négy óra, mindenki rohant szanaszét. Ő is igyekezett haza.

4

Otthon, az Örs vezér tér egyik undorító panelházában. Ha erre gondolt, általában cseppet sem sietett. Most azonban hajtotta a kíváncsiság és talán a gondolat, valami történni fog. A hatodik emeleti lakás éppen az IKEA-ra nézett. Mocsok, bűz, szmog, kilátás a posványba. Sokszor nevezte így a miliőt, ami körülvette. Most erről megfeledkezett. A fürdőkádban próbálta megtisztára suvickolni a három tárgyat. A földet sikerült eltüntetnie, de a fémet nem merte tovább súrolni. Ugyan nem nézett ki az egészből sokat, csak az érzés, hogy ne, állította meg a kezét. Éppen félóra telt el, amikor megérkezett Zsuka. Kicsit férfias jelenség volt, erős hangjával, darabos mozgásával, az örökös nadrágban. A két nő megcsókolta egymást.

– Szia, édesem, mit csinálsz?

– Nézd csak! Ezt találtam az építkezésen. Szerinted mi ez?

– Ez édesem, egy kancsó és két tál – mondta Zsuka, miközben Zita fenekét simogatta. Kezdett zsibbadni a szakértő kezek hatására, de végére akart járni a dolognak, úgyhogy most nem engedelmeskedett.

– Hagyj már egy kicsit! Nézd meg jobban! Nem lehet, hogy ez valami érték?

– De lehet! Én nem értek hozzá, te nem értesz hozzá, ezt most mi nem fogjuk eldönteni.

– Na jó, de akkor ki?

– Keresünk egy szakembert!
– Milyen szakembert?
– Figyelj, Zita, állítsd már le magad! Majd kitaláljuk, vagy most lekésel valamiről, ha nem ebben a percben tudod meg? – mondta, és átölelte a lányt.

Ennyi, gondolta magában Zita, örömmel adta át testét a másik nő szakavatott mozdulatainak. Ám amikor kielégülten feküdtek egymás mellett, gondolatai újra visszatértek a tárgyakhoz.

– Akkor most? Hol keresünk szakembert? – kérdezte kicsit elmélázva, majd határozottabban folytatta. – Én azt érzem, ez valami nagy dolog. Muszáj utánajárni!

– Jó van, kicsim. Fém, tehát logikus, olyan embert kell keresnünk, aki ért a fémekhez. Például egy ékszerészt.

– Jó, keressünk egy ékszerészt! – már rögtön látta a tárgyakat ezüstszínből csillogni.

5

Az ékszerész, akit végül kiválasztottak, most ott feküdt a bolt parányi irodájában, vérbe fagyva. Amikor megérkeztek a helyszínelők, találtak egy sokkos állapotban lévő nőt, egy fiatalembert véresen, ájultan székhez kötözve, és a férfit, aki már jó ideje halott lehetett. A mentőorvos igyekezett ellátni a fiatalembert. Szerencsére sérülései inkább látványosak voltak, mint veszélyesek. A nő nyugtató injekciót kapott, most csendesen ült a mentőkocsiban. A harmadik még mindig ott

feküdt a szőnyegen, teljesen szokatlan pózban, melyet a kivérzés miatti görcsös rángatózás okozhatott. A törvényszéki orvos szerint, így első látásra, nem halt meg rögtön.

– Na? – kérdezte a nyomozó, miközben zsebkendőt szorított az orra alá. Még nem tudta a vér szagát megszokni. Mindig azt hitte, majd, azután amikor éles helyzetbe került, rá kellett jönnie, ez neki nem megy.

– Harminc késszúrás. Körülbelül három órája lehet halott. Egyik szúrás sem volt teljesen halálos. Egész egyszerűen elvérzett, mint egy csirke, amikor elvágják a nyakát. Fröcsögött a vére, miközben dobálta magát. Ez látszik itt az irodában is. Nagyon sokat szenvedhetett.

Valóban, a parányi helyiségben vér mindenütt.

– A fiú mikor lesz kihallgatható?

– Várj még vele egy kicsit!

Közben csattogott a fotós, centiméterről centiméterre mindent lefotózott. Dolgoztak a többiek is. Semmi nem maradhatott figyelmen kívül. Két kolléga már megkezdte a szomszédok kihallgatását. Végül este hat órakor elszállították a halottat, lezárták a helyszínt. A feleséget és a fiút, Szitás Benedeket kórházba vitték. Hiába próbálkoztak a helyszínen kihallgatásukkal, nem sikerült, így másnapra halasztották. A szomszédoktól viszont rengeteg információt kaptak, így, amíg a többiek a nyomokat értékelték, a három nyomozó visszament az őrsre, Bálint szobájában rendszerezték, amit addig megtud-

tak. Összegyűjtötték kérdéseiket, melyek között egyik legfontosabb volt, mit tudhat a fiú, és ha látott mindent, miért hagyták élve.

– Egyik szomszéd többször látott egy fiatal lányt az üzletbe betérni. Feltűnő jelenség volt. Hosszú, barna hajú, gyönyörű lány. Legelőször azért tűnt fel, mert egy másik, darabos, férfias nővel jött. Még a bolt nem volt nyitva, várakozás közben egymáshoz bújtak. A nagyobb darab nő keze a lány fenekét tapogatta, időnként simogatásba lendült. A szomszédnak visszatetsző volt a dolog, habár, ahogy mondja, éppen senki nem járt az utcán. A nők valószínűleg nem feltűnősködni akartak. Inkább szokatlan intimitás lehetett ez a kívülálló számára.

6

A bejárat előtt két nő várakozott. Egyik csinos, feltűnően szép, hosszú barna hajú, másik nagydarab, csöppet sem bizalomgerjesztő jelenség.

– Kézcsókom, hölgyeim!

– Csókolom! – Benedeknek szinte lélegzete is elállt, amikor a fiatalabb lányra nézett. Gyönyörű, gondolta magában.

– Jó napot! – válaszoltak a nők az udvarias köszöntésekre.

– Máris nyitva, egy pillanat! – Dávid már nyitotta a zárat, ütötte a kódokat, és a kis üzlet, immár az idők folyamán sokadjára, fényárba borult. Hirtelen Zitára esett

pillantása, a lány most nem vigyázott vonásaira, így érzékelhető volt az erőteljes erotika, amit egyébként igyekezett elrejtteni kíváncsi idegen tekintetek elől. A férfi meglepte saját magát is. Hosszú évtizedek álmos szereplőjeként most orrba csapta valami megfoghatatlan érzés, amely el is bizonytalanította egy pillanatra. Nem tartott sokáig, már vidáman tessekelte be a hölgyeket.

– Miben lehetek segítségükre? Meglepetésre készülnek, vagy csak saját magukat szeretnék megajándékozni egy szép darabbal?

– Tanácsot szeretnénk kérni, de elég bizalmas a dolog.

– Akkor menjünk hátra az irodába. Ha annyira bizalmas, beszélni sem sokat kell – közben mutatóujját a szájára tette, mintegy jelezvén, komolyan gondolja szavait. – Jöjjenek be, kérem!

Az iroda ugyanolyan parányi volt, mint az üzlet, apró faragott íróasztal faragott székkal, két puff, nyilván a vendégek számára. Megnyugtató, megbízható az egész milió.

– Foglaljanak helyet.

– Köszönjük.

– Miben segíthetek?

Zita az asztalra tette a nehéz csomagot, a szatyórral együtt.

– Ezt szeretnénk, ha megvizsgálná!

A férfi szótlánul csomagolta ki a három tárgyat.

Nézegette egy darabig, valami folyadékot csöppentett rájuk, majd megszólalt:

– Több időre van szükségem. Lehetséges, hogy itt hagyják a jövő hét közepéig?

– Lehetséges! És mikor jöjjünk?

– Ha kapok egy telefonszámot, jelentkezem – közben ezt mondta, egy-egy névjegykártyát nyújtott át a két nőnek. Amikor keze Zita ujjait érintette véletlen, úgy érezte, mint egy villámcsapást.

– Ha ad egy darab papírt, leírom.

– Köszönöm! A jövő héten keresem majd!

– Rendben! Viszontlátásra!

– Kezüket csókolom!

7

Szomszédban ajándékbolt kínálta apró tárgyait. Tulajdonosa középkorú nő, teljesen összetört az események hatására. Ő is megjegyezte a lányt, feltételezte azt is, az ifjú Szitás ismerőse. Ezért találta furcsának, hogy egy alkalommal az öreg állt kint a bolt előtt vele. Cigarettaztak, beszélgettek. A Szitás családban senki nem dohányzott. Jól ismerte őket, most ezt sem tudta mire vélni. A nőnek érezhetően tetszett a Szitás fiú, ezért ahányszor jött a lány, mindig felfigyelt rá. Nem jött túl gyakran egyébként. Ő más visszatérő vásárlót nem vett észre – mondta a fiatal, még húszas éveiben járó nyomozó, Balázs.

– És mit tudott az asszony a fiúról, Benedekről mondani? Ismerte az apa és fia kapcsolatát? Talán ez az egyik alapja a történeteknek!

– Igen, sokat beszélt róluk. Szerinte nagyon jó lehetett az apa és fia közötti kapcsolat, soha nem tapasztalt hangoskodást, ingerültséget. Úgy érezte, teljes volt az egyetértés a két ember között. Reggel mindennap együtt érkeztek, együtt indultak haza ebédelni, együtt zártak. A szomszédasszony szinte természetellenesnek tartotta ezt a dolgot, gondolt arra is, talán beteg, hisz az ő korában ez nem megszokott életvitel. Amikor elkezdett a lány idejárni, akkor jutott eszébe, talán tévedett, ez a srác csak egy a sok későn érő fiatal közül. Egyébként mindig ápoltak, jól öltözöttek, halk szavúak voltak. Szerinte azonban a fiú alapvetően nem ilyen csendes. Kis erőltetettséget mindig érezni lehetett rajta. Néha egy-egy hirtelen mozdulat, egy-egy elejtett durva szó mutatta, nagyon kell alkalmazkodnia. A csendesség, nyugalom időnként természetellenes volt, általában valamilyen feszültség lengte körül.

– A feleségről megtudtál valamit? – rága a tolla végét Bálint.

A piros sálat még nem tette le, pedig nem illett sem a környezetbe, sem pedig az eseményekhez. Ez is csak azt mutatta, a sors őt idedobta, de nem ide való. Érdekes módon a BRFK-n ettől függetlenül az egyik legjobb nyomozónak tartották. Mindezt annak ellenére, hogy látszólag

nem érdekelte a munkája, szinte oda se figyelt most sem arra, amit fiatal társa mondott. Láthatóan másutt járt az esze. Azt beszélték róla, az első pillanatban tudja, ki a gyilkos, a következő pillanattól kezdve már csak azt keresi, hogyan bizonyíthatná be. Valóban. Bálint már most is szinte bizonyos volt a gyilkosság indítékában, a tettes személyében azonban még nem, hisz még nem ismert minden résztvevőt. Ha majd sorra találkozik a fontosabb szereplőkkel, egyszer csak bevillan. És akkor jön a neheze. Mert valószerűtlen cselekedetet rábizonyítani valószerűtlen tettesre nem könnyű feladat. Itt kezdődött el mint nyomozónak a gyötrődése, a bizonytalansága, lehet, teljesen mellényúl, vakvágányra viszi az egész nyomozást.

– Állítólag jól éltek. Felesége is mindig ápolt, elegánsan öltözködő, halk szavú. Az egész család olyan egyforma. Nincs bennük semmi érdekes, hacsak önmaga az a tény nem, hogy olyan se hús, se hal emberek.

„Se hús, se hal? Lehet, nem így mondják, de a jelentéktelenségről sok mindent elárul” – gondolta Bálint.

8

A két férfi pénteken elindult Bécsbe. Az ékszerész vezette a kocsit, gyönyörű borvörös színű Volkswagen Passatot. A kocsiban csend volt. Mindketten gondolataikban folytattak csak párbeszédet egymással.

Az apa szívesen szólt volna a fiához:

– Benedek, aggódom érted! Miért nem csavarogsz, udvarolsz?

– Nincs kinek, apa!

– Dehogynem, nézz csak körbe! Járj el szórakozni!

– Tudod, hogy járok a Vörös Yukba!

– Akkor iratkozz be egy társkeresőbe! Jóképű vagy, eszes, bizonyára találnál valakit.

– Ez jó ötlet! Végül is miért ne? Megpróbálhatom.

– Tudod, fiam, az élet furcsa. Én nagyon régóta vagyok házas, senki nem érdekelt soha anyádon kívül. Nem tudom milyen egy másik nő íze, soha nem csaltam meg. Nem is vágytam rá. Most azonban forró lett a vérem hirtelen, égek kívül-belül. Mióta azt a lányt, Zitát megláttam. Nem tudok másra gondolni, csak rá. Emlékszel?

– Emlékszem. Én nem szeretnék ebben a kérdésben neked tanácsot adni, bárhogy döntesz, anyára vigyázz!

– Köszönöm, fiam! Jó, hogy nem ítélsz, hangodból csak az aggódást hallani. Bárhogy is alakuljon a dolog, nekem anyád lesz mindig az első.

Benedek is szívesen mondta volna:

– Tudod, apám, most megtetszett valaki!

– Valóban? Na, ennek örülök! És ki az?

– Az a lány, aki valamelyik nap járt az üzletben, ha jól tudom, Zita a neve.

– Gyönyörű lány! Jó ízlésed van, fiam. Támogatom az ügyet, csak szólj, miben segíthetek!

– Köszönöm, apa! Jó tudni, hogy veled mindent megbeszélhetek.

Szóval témája lett volna mindkettőjüknek, de mégis hallgattak végig az úton. Egy kávéházban találkoztak a műgyűjtővel, Kalina Tamással. Idegenbe szakadt hazánk fia, szokta rá mondani az ékszerész, de megbízható, jó üzleti partner. Kalinával átbeszélték az aktuális fontos ügyeket, többek között a három tárgyról is szóltak.

– Behoztak az üzletbe három edényt. Egy kancsót, két tálat. Aranytárgyak. Egy építkezésen találták. Két nő hozta be. Nem árultam el nekik az anyagukat, azt tudják, régiek, talán ezüstnek gondolják. Az összsúlyuk 3-4 kg. Meg kellene néznie!

– Rendben, de tudja, Szitás úr, én nem léphetek be az országba. Ki tudják hozni?

– Nem lesz könnyű, de megpróbáljuk.

Végül megállapodtak abban, három héten belül kihozzák, Kalina pedig két nap alatt felértékeli.

9

Éjfél volt már, amikor jött a kórházból a telefon, Szitás Benedek kihallgatható állapotban van, várja a nyomozókat. Irány hát a kórház. Bálintnak hirtelen eszébe jutott tervezett esti programja. Ekkor döntött úgy, eltünteteti piros sálját. Na végre, gondolta a másik két társa. Kezd a főnök jelen lenni.

– Akkor? Gyorsan írjuk össze, mi az, amit a fiútól meg kell tudnunk!

– Mi az, amit látott? Mi lehet, amiért az apját ilyen kegyetlenül összekaszabolták? Tud-e valami indokot? Tud-e valami furcsaságot az utóbbi időből? Volt az apjának ellensége, vagy haragosa? – rengeteg kérdést gyűjtöttek össze, hát majd elvállik.

A kórházban megtudták, a fiú még mindig nagyon rossz állapotban van. Erős nyugtatókat kap, ettől függetlenül kihallgatható. Ő kérte az ügyeletes orvost, értesítse a rendőröket, mert muszáj beszélnie velük.

– Jó estét, fiatalember!

– Jó estét! – a fiú érzékelhetően nagyon gyenge, szinte kába volt.

– Szeretném, ha gyorsan haladnának a nyomozásban, ezért kértem, hogy jöjjenek!

– Hallgatjuk.

– Délelőtt akkor nyitottuk ki a boltot, amikor minden nap, pontosan tíz óraker. Már várt ott egy-két vevő. Ez is szinte mindig így van. Ezek elmentek, majd még jött egy-két ember. Nagyjából tizenegy óra lehetett, amikor egy férfi lépett be, őt követte pár perc múlva egy másik. Az első férfi valamilyen gyűrűt szertett volna ajándékba, a második pedig apámat kereste, közölte, fontos megbeszélője van vele. Hátramentek az irodába. Eltelt egy pár perc, amikor hangos szóváltást hallottam,

benéztem, de ekkor már az első férfi ott állt a hátam mögött, és csak egy nagy ütést éreztem.

– Igen?

– Valószínűleg elájultam, mert amikor felriadtam, már a széken ültem, lekötözve, a szám betömve. Úgy éreztem, megfulladok. Elöttem apám rángatózott, több sebéből ömlött a vér. Már senki nem volt az irodában. Próbáltam kiszabadulni, vagy a számat szabaddá tenni, de nem sikerült. Nem tudom, apám mennyi ideig vergődött, de nem tudtam rajta segíteni.

Ekkor Benedek zokogásban tört ki.

– Rendben van. Ez is nagy segítség volt nekünk eddig. Most pihenjen, holnap reggel visszajövünk.

Másnap délelőtt kilenc óra körül érkeztek meg a nyomozók újra a kórházba. Folytatták a beszélgetést Benedekkel, majd Szitásné is kihallgatták. A fiatalember láthatóan jobban volt.

– Utóbbi időben édesapja viselkedésében észrevett valami furcsát?

– Hát nemigen, illetve talán annyit, szórakozottabb lett.

– Ezt a két férfit ismerhette? Mi volt a benyomása?

– Szerintem nem.

– Volt valamilyen érdekes történés, megbízatásuk az utóbbi hónapokban? Olyan, ami nem teljesen megszokott.

– Semmi ilyesmi nem volt. Illetve egyszer bejött két

nő. Bementek apámmal az irodába. Valamit fel akartak értékelteni vele – mondta a fiú egy kis gondolkodás után.

– Milyen tárgyak voltak ezek?

– Nem tudom. Apám nem beszélt róla, én pedig nem kérdeztem.

– Milyen kapcsolata volt az édesapjával?

– Apa nagyon figyelmes volt velem is, anyával is. Mindent meg tudtam beszélni vele.

Hoppá! Ez valóban egy kiegyensúlyozott család lehetett, gondolta a nyomozó.

– Beszélne még a két nőről?

– Az egyik hosszú, barna hajú, szép arcú lány volt, a másik erőteljesebb külsejű. Egy kicsit férfias benyomást keltett bennem. Többet nem tudok róluk mondani – zárta le a következő kérdés útját a fiú.

– Volt az apjának ellensége, haragosa?

– Nem volt. Nem tudok róla, nem hiszem, hogy lett volna. Apám mindig nagyon korrekt, udvarias ember volt.

10

Zita és Zsuka éltek az életüket. Dolgoztak, vezették a háztartást. Most, hogy ketten voltak, és viszonylag boldognak érezték magukat, a kis lakás is egyre szépült. Lassan egy-egy bútordarabbal, vagy egy dísz tárggyal gyarapodott a berendezés.

Ha Zita később tudott hazamenni, a másik főzött.

– Szia, édesem! Mikor jössz?

– Igyekszem kedves, nagyon fáradt vagyok. Nehéz napom volt. És neked?

– Nekem is édesem, de azért összeütök valamit vacsorára.

Ilyenkor a lány úgy érezte, kényeztetik. De jó is volt! Vacsora, majd fürdés, gyakran közösen, és este az ágy. Minden estéjük szeretkezéssel végződött, amely teljes kielégülést hozott számukra. Ismerték a női test vágyait, egyre felszabadultabban szerették egymást. Sokat sétáltak, gyakran mentek moziba is. Egy idő után Zita úgy érezte, megtalálta azt, akivel szeretné leélni az életét.

– Együtt maradunk örökre?

– Igen kedves, tudod jól!

– Arra gondoltam, akkor talán bemutatnálak a szüleimnek.

– Hülyéskedsz?

– Nem! Miért tenném?

– És mit szólnának hozzám?

– Semmit. Ismernek engem, megbíznak bennem, szeretnek – mondta a lány vidáman. – Azt mondják, ha nekem jó, nekik is. Én vagyok a lényeg! Ez az én életem, ők segítenek, nem gátolnak!

– Klassz szüleid lehetnek – mondta irigykedve Zsuka.

– Azok. Már egyébként is tudnak rólad. Akkor megbeszélem velük, jó?

– Rendben, édesem – mondta a másik, és a lány lába közé nyúlt.

Kezdődött a minden esti varázslat. Biztos volt benne, férfitől ezt nem kaphatná meg, bár néha felsejlett benne Dávid illata. Vasárnap délután mentek fel a lány szüleihez. Kicsit feszélyezett mindenkit a helyzet, de a szülők barátságos, nyílt emberek voltak. A kezdeti nehézségek hamar túljutottak. Ismerkedésből elég is volt ennyi. Egy kávé, kóla, ásványvíz, pogácsa és két óra. Teljesült, aminek teljesülni kellett. A szülők tudomásul vették, Zita boldog volt. Zsukanak pedig a mai délutánon egyáltalán nem jutott eszébe az ékszerész, és az a gyengédségfoslány, amelyet kifinomult érzékszerveivel észrevett a két ember között.

11

A három nyomozó elköszönt Benedektől, átmentek a női kórterembe, hogy Szitásnéval beszélgessenek. Az asszony szintén erős nyugtató hatása alatt állt, kábán ejtette ki a szavakat, de igyekezett összeszedni magát. Férje halála érezhetően nagyon megviselte.

– Jó napot, asszonyom! – szép nő még mindig, gondolta Bálint.

– Jó napot!

A nő köszönése alig hallatszott. Csak egy pillanatra nézett fel, majd lehunyta szemeit. Csukott szemmel válaszolgatott a kérdésekre. A nyomozó furcsállotta

ugyan, de nem tette szóvá. Gyakran mondogatta, amit ő is az apjától tanult, ha beszélgetés közben a másik nem néz a szemedbe, hamis ember. Persze most ilyesmiről szó sem lehetett. Megértette, a nőt a fájdalom, a nyugtatók erősen befolyásolták, nem várhatott tőle racionális beszélgetést még a metakommunikáció szintjén is. Örült, ha válaszolt egyáltalán.

– Feltehetünk egy pár kérdést? Lesz ereje hozzá?

– Tegyenek – bólintott a nő.

– Asszonyom! Hány éves házások voltak?

– Harminc éve esküdtünk. Szeptember 5-én ünnepeltük volna harmincadik házassági évfordulónkat – a nő szeméből lassan könnycseppek törtek utat. – Szerelmi házasság volt a mienk. Jóképű, művelt férfi volt a férjem fiatalabb korában is, most is. Sosem tetszett más – patakokban omlottak könnyei, egyre nehezebben beszélt.

A nyomozók egy kis ideig hallgattak.

– Az utóbbi időben észrevett valamilyen változást a férjén?

A nő csak intett a fejével, hogy nem, miközben keze a takarót gyűrögette. Láthatóan próbált magán uralkodni, de nem ment.

– Pihenjen még, asszonyom! – mondta Bálint. – Most befejezzük a beszélgetést.

A nő csak csendesesen sírt tovább, mintha a szavak nem jutnának el a füléig, nem reagált semmire. Lehunyt szeme előtt peregtek a fájdalmas emlékképek.

12

Este az ékszerész és családja színházba készült. Éva új ruhát vett erre az alkalomra, fodrászhoz, kozmetikushoz is elment. Mindig is odafigyelt a külsejére, de néha úgy érezte, többet kell tennie az átlagosnál, hogy férjében az érdeklődést megtartsa. Most ez egy ilyen alkalom volt. Csinos volt, ápolt, illatos, felfegyverkezve az 53 éves nők minden varázsával. Kedveskedett is férjének, hozzábújt, simogatta, kacérkodott vele. Ha tudta volna, mennyire ellenkező hatást ér el ezzel a játékkal, biztosan meg sem szólalt volna egész este. De ez az erőlködés, mert Dávid annak látta, visszatetsző volt, még inkább felerősödött emlékeiben a fiatal lány frissessége, bája. Nem tudott a darabra figyelni, egész este csak Zita járt az eszében.

– Édesem, hagyj most békén, fáj a fejem!

– Fáj a feje az én kedves férjecskémmnek? Megmasszírozzam?

– Ne, kérlek! – kapta el a fejét.

– De mi a baj? Észre sem veszed az új ruhámat! Bánt valami, beteg vagy?

– Éva! Ritkán kérlek ilyesmire, de most kérlek! Hagyj békén! – hangja most szokatlanul erősen csengett, így a társalgás úgy rekedt meg, hogy szinte el sem kezdődött.

Végigülték az előadást, szótlanul indultak haza. Otthon gyorsan ágyba bújtak. A férfi igyekezett alvást

mímelni, de gondolatai a lány karcsú teste körül kerge-
töztek. Az asszony hamar elaludt. Most azonban nem
olyan megnyugvással, mint szokott.

13

A három nyomozó a délutánt azzal töltötte, hogy
meghallgatták a nyomszakértőket, összefoglalták, mit
tudnak, majd meghatározták a következő lépéseket. Az
irodában a család ujljenyomatain kívül még jó néhányat
találtak, a boltban pedig rengeteget. Az orvosszakértői
vélemény szerint Szitást leütötték, összekötözték, így
ejtettek rajta sebeket, majd amikor már láthatóan nem
tudott semmit tenni, levágták róla a kötözést. Olyan
gondosan előkészített volt a gyilkosság, hogy a rablást,
a hirtelen szándékot a nyomozók egyértelműen kizár-
ták. Mintha a gyilkos gyönyörködni akart volna a férfi
vergődésében. Csak olyan sebeket ejtett, amelyek nem
okozhattak azonnali halált. Az ékszerész naptárában
két időpont volt pirossal bekarikázva, egyikhez „Kakas”
szó volt írva, a másikhoz Bécs.

Egy cédulára felírva megtalálták a Zita nevű lány tele-
fonszámát is. Staller Zita. Megtudták, az Örs vezér téren
él, saját lakása van, építésztechnikusként dolgozik. Szóval
a következő helyszín az Örs vezér téri lakás. Hosszú csen-
getés után egy valóban mutató lány nyitott ajtót.

– Jó napot kívánok! Ön Staller Zita? – próbált kedves
lenni a nyomozó, de a lány láthatóan nagyon megijedt.

– Igen, az vagyok. Mit óhajtának?
– Kisasszony, a BRFK nyomozói vagyunk, Szitás
Dávid halála ügyében nyomozunk.

Paff! A lány elájult! Bevitték a lakásba. Amíg magá-
hoz tért, Bálint megpróbált körülnézni. Egyszerű, kicsit
kopottas panellakás. Ezer közül egy. Semmiben nem kü-
lönbözött a többitől, hacsak annyiban nem, szinte alig
volt benne bútor. Amikor a lány magához tért, jó dara-
big nem válaszolt egyetlen kérdésre sem. Hallgattak a
nyomozók is. Érezték, birkózik gondolataival, hagyták,
hadd csituljanak benne a viharok. Szeme előtt a múlt
eseményei peregtek. Elsőként az alkalom, amikor a fér-
fival először beszélt kettesben. Az üzlet előtt történt.
Úgy tettek, mintha cigarettáznának.

14

Éppen felmérést készített, amikor megszólalt a tele-
fonja. Az ékszerész kereste.

– Jó napot, kisasszony! Nem hívom rosszkor? – a férfi
hangja kellemes, megnyugtató volt.

– Nem. Mi újság?

– Megkaptam a választ, beszélünk kellene!

– Jó!

– Péntek három óra megfelel?

– Megfelel – mondta, közben arra gondolt, ha ma to-
vább dolgozik, pénteken biztos elengedi a főnöke.

– Rendben van. Akkor várom az üzletben.

Fázós idő volt, rövid irhabundát vett fel és nadrágot. Most nem sminkelte ki magát, valahogy félt ettől a találkozástól. Nem attól, amit majd hall, hanem attól, aki mondja. Amikor belépett az üzletbe, a férfi a szájára tette az ujját, jelezve, ne szóljon. Majd egy papírt nyomott az orra alá, amelyen a következő szöveg állt: Lehet, hogy lehallgatnak bennünket, menjünk ki az utcára, mintha cigarettáznánk!

Jó, bólintott a lány.

– Mi történt, mi ez az egész lehallgatási mizéria? – kérdezte.

– Nem biztos, hogy így van, de jobb vigyázni – mondta, miközben tüzet adott. Egyikőjük sem dohányzott, egy figyelmes szemlélő az első pillanatban kiszúrta volna.

– Gyönyörű! – hallotta a lány.

– Tessék? Nem értem?

– Ön gyönyörű!

Igen, most már jól hallotta, elpirult. Nevetséges, mi a fenét akar, kérdezte magában.

– Kerestem egy bécsi szakértőt. Azt kérte, vigyük ki a tárgyakat, hogy megvizsgálja. Majd azután mond valamit.

– Igen – válaszolta Zita egy leheletnyi mosollyal az ajkán.

– Egyébként két hét múlva megyek Bécsbe, akkor kivihetem. Talán önnek velem kellene jönnie! Kérem, gondolja ezt át!

– Jó – a lány érezte, a férfi nyugodt stílusa, férfias illata, s egész egyénisége zsibbasztóan hat rá.

– Addig, ha lehet, találkozzunk még, hogy pontosan megbeszéljük a lépéseket!

– Ha úgy gondolja, hogy szükséges, persze, találkozhatunk.

– Holnap meghívhatom esetleg ebédre?

„Holnap szombat”, gondolta a lány. – Rendben!

– Akkor holnap egy óraker várom a XVII. kerületben lévő Kakas étteremben.

– Ott leszek.

– Csókolom a kezét!

– Viszontlátásra!

Amikor keze a férfi kezébe bújtt, hirtelen otthon érezte magát. Az érzés ismeretlen, zavaros, mindent felbolygató volt.

15

Zita láthatóan lassan összeszedte magát és a nyomozókhöz fordult.

– Hallgatom önöket.

– Szitás Dávidot tegnap tizenegy és tizennégy óra között az irodájában meggyilkolták.

A lány nagyon nehezen uralkodott magán, remegett a keze, nem szólt semmit, hallgatott tovább.

– Úgy tudjuk, ön többször járt az üzletében. Mit tud mondani Szitás Dávidról?

– Rövid ideig ismertem, túl sokat nem tudok. Nős volt, a fiával dolgozott az üzletben. Mi a barátnőmmel tanácsért mentünk hozzá.

– Milyen tanácsra volt szükségük?

Zita gondolkodott egy darabig, láthatóan vajúdott, mi az, amit elmondjon, mi az amit nem, végül nagy levegőt vett, és megszólalt.

– Én szerettem Szitás Dávidot, illetve beleszerettem, ezért mindent elmondok önöknek, hogy mielőbb megtalálják a gyilkosát. Akkor is, ha ártok magamnak vele – mondta komolyan.

– Hallgatjuk! – „gyönyörű ez a lány”, gondolta, miközben próbált minél kényelmesebben elhelyezkedni a kényelmetlen széken. Ez a lakás pedig olyan, mintha félig kipakolták volna.

– A szállodaépítkezésen ellenőriztem a földmunkát, amikor három darab edény találtam a munkagödörben. Azt láttam, régiek és valamilyen fémtárgyak. Ezért kerestük meg az akkori párommal Dávidot. Még nem ismertük. Egy nővel éltem – kicsit elhallgatott, várta az utolsó mondat hatását.

A nyomozónak szeme sem rebbent, csak magában morfondírozott, milyen kár ezért a lányért.

– Zsukával éltem együtt, szerettem őt. Úgy hittem addig a pillanatig, amíg Dáviddal nem találkoztam, férfi nem léphet az életembe. Addig a percig inkább taszítottak a férfiak. De ekkor minden felborult, káosszá vált

az életem. Azt hiszem, Zsuka is megérezte, mert ettől a perctől kezdve mintha féltékeny lett volna. Sajnáltam őt, magammal sem voltam tisztában, de ahogy egyre többet találkoztam Szitás Dáviddal, egyre jobban éreztem, nincs erőm ellenállni a vonzásának. A lány arcán halvány mosoly suhant át. Egy pillanatra visszaemlékezett az első közös ebédjükre. Akkor barátnője már nagyon féltékeny lehetett.

16

Gondosan készülődött a találkozóra, olyannyira, hogy Zsukanak is feltűnt.

– Te most valami királyfival, vagy királylánnyal találkozol? Mi ez a fene nagy készülődés? – kérdezte féltékenyen.

– Ne bosszants már! Tudod, az ékszerésszel találkozom. Ez egy nagyon gazdag, művelt pasas, muszáj valahogy kinéznem. Ha már a cuccaim középszerűek, legalább a sminkem legyen rendben – hangozott a válasz.

A lány érezte, hangja hamisan cseng, csak azt nem tudta, mennyit vett ebből észre a másik. Ha tudta volna, milyen érzelmeket keltenek a szavai, talán megborzong. Végül elkészült, azt gondolta, igazán sikeres volt az igyekezete. A tükörből egy ápolt, dús, hosszú barna hajú lány tekintett rá vissza, enyhe sminkkel, mélyen kivágott piros pulóverben, szűk, fekete miniszoknyában, piros apró pöttyös harisnyanadrágban. Körmei, rúzsa is

pirosak voltak. Szexinek látta magát, nyilván így gondolta ezt a másik lány is. A féltékenység marcangoló útjára indult, ahogy teltek a percek, órák, napok, egyre félelmetesebben uralkodott el Zsukán. Eljön majd az idő, amikor nem lát, nem hall. Most még csak szédült a fájdalomtól.

A Kakas, ahol találkoztak, nem különleges étterem a város egyik peremkerületében, de nagyon jó a konyhája. Ezt Zita az ékszerésztől tudta. Most azonban nem ez volt a lényeg. Örömmel várta a találkozást, jóllehet nem értette, mi történik vele. Hisz a másik csak egy férfi! Mégis, izgatottan gondolt hangjára, illatára. Amikor megérkezett, Dávid már várta.

– Csókolom a kezét!

– Jó napot!

Zavartak voltak mindketten, szinte lopva néztek egymásra, mint két tolvaj.

– Örülök, hogy látom. Nagyon csinos!

– Köszönöm.

A társalgás akadozva indult. Mindketten valami félelmet éreztek. Nem volt rendjén semmi, főleg nem ez a találkozás. Olyan volt, mint a mákony, kikerülhetetlen, végzetes.

Miközben az étlapot bújták, csak lopott pillantásokat engedtek a másik felé. A lány gyomra görcsbe rándult. Legszívesebben sírva fakadt volna, gyorsan elrohanva innen. A férfiban is felébredt a menekülés iránti vágy.

De ahogy nem tudták az első percben megtenni, az idő csak növelte vonzalmuk súlyát, a menekülés nehézségét. Maradtak, és rendeltek. Hogy mit, az szinte mindegy volt, mint ahogy az is, amiért találkoztak. Még nem érezték a halál szelét, az elmúlás illatát. Csak mentek lassan egymás felé.

– A jövő pénteken kell utaznunk, lesz egy pár nap, amit kint kell tölteni.

– Jó! Szabadságot kell kivennem, de nem lesz semmi gond.

– Annyira gyönyörű! Tudja?

– Nem, nem szokták mondani.

– Van barátja?

– Nincs! – „hoppá, itt egy hazugság! Egy majdnem hazugság”, gondolta a lány.

– És ön? A családja?

– Igen, közel harminc éve élek a feleségemmel. Tiszteljük egymást, de szabad vagyok – „aha! Itt a második! Ugyan csak egy kicsi, mert az igaz, hogy az asszony nem lesi minden percét. Nincs is miért, hisz ott vannak a nap huszonnégy órájában szinte egymás mellett. Na és a lemenő nap, ugye! Most azt gondolja, ragyog, csak más kell hozzá. Hazudunk, szédítünk, majd szédülünk és meghalunk. Mert egyszer minden véget ér, a szép is és az ocsmány is.”

– Akkor jövő pénteken hat órákor felveszem. Hová menjek?

– Örs vezér tér, az Árkáddal szemközti parkolóban várom.

– Rendben! Ha addig történik valami fontos, hívjon!

– Mi történhetne?

– Hát, azt sosem lehet tudni! – mosolygott.

– Köszönöm az ebédet!

– Örültem, hogy önnel tölthettem ezt az órát!

– Viszontlátásra!

– Csókolom a kezét!

Ennyi, és már olyan úton jártak, amelyet elhagyni csak erőszakkal lehet, vagy hosszú idő múlva.

17

Amikor a lány hazaérkezett, Zsuka mindent leolvastott az arcáról. A féltékenység, mint valami erős mérreg, szinte élőhalottá tette. Igyekezett elrejtetni gondolatait. Nagy nehezen sikerült is, amikor megszólalt, hangján is csak egy gondos megfigyelő vehette volna észre azt, valami nincs rendben.

– Na, mit mondott a pasi?

– Ki kell vinni az edényeket Bécsbe, ott majd egy műkereskedő felértékeli. Azt beszéltük meg, a jövő pénteken megy, akkor én is vele megyek, kivisszük – hangja mintha egy hajsználnyt keményebb lenne, észlelte a másik.

– És miért kell neked is menni, édesem?

– Hogyhogy miért? Ezek az edények szerintem ezüstből vannak minimum, rengeteget érnek. Nem gondolod, hogy csak úgy rá lehet bízni valakire?

– Jó, de én is megyek veletek.

– Szerintem nem jó ötlet. Elég leszek én egyedül.

– Édesem! Nem zavarna téged, ha egy férfivel egyedül kellene töltened ennyi időt?

– Mintha féltékenységet éreznél! Nincs okod rá, hidd el! Csak téged szeretlek! – a hamis mondatok nem nyugtatták meg a másikat.

– Zita! Vedd nagyon komolyan, amit most mondok! Nem tudnám elviselni, hogy megcsalj!

– Ugyan már, fejezd be! Utálok, ha terror alatt akarnak tartani, ezt nem tették velem a szüleim sem, és te sem teheted. Meg kell bíznod bennem, tudod, hogy szeretlek! – mondta, habár most már ő is tudta, mondatai nem egészen a valóságot tükrözik. Érzései azonban olyan zavarosak voltak, maga is szerette volna elhinni azt, amit mondott.

– Jól van, menj egyedül, de ne felejtse el, soha senki nem fog úgy szeretni, ahogy én!

Tovább nem beszéltek a dologról, de a levegő feszültebb lett. Este, amikor ágyba bújtak, és a szokásos kedveskedés útjára indult volna, Zita fejfájásra hivatkozva, eltolta a másik kezét. Először aludtak el úgy, hogy a napot záró szeretkezés elmaradt. A közös ágy vészesen kezdett kihűlni.

18

Jó volt a visszaemlékezés, de ez rádöbbsentette a valóságra. Hirtelen zokogni kezdett. Bálint papír zsebkendőt adott a síró lánynak, és úgy döntött, ezt a beszélgetést most befejezi. Hoppá! Azért még egy kérdés!

– Az apa és a fia kapcsolatáról tud valamit mondani? Önnek milyen benyomásai vannak Benedekkel kapcsolatban?

– Tudtommal jó volt a kapcsolatuk. Baráti. Én nem igen emlékszem a fiúra, keveset találkoztam vele, akkor is csak köszöntünk. Ennyi.

– A tárgyakat felértékelte Szitás?

– Azt mondta, ő nem tudja, de Bécsben van egy jó ismerőse, aki szakértője a régiségeknek, beszélt vele. A férfi azt kérte, vigyük ki, és ő két nap alatt megvizsgálja, azután megmondja az árat, és azt is, hogyan lehet esetleg értékesíteni.

– És?

– Kivittük. Találkoztunk az emberrel. Műkincskereskedő, valóban két nap alatt felértékelte. Szerinte honfoglalás kori edények, aranyból készültek, értékük felbecsülhetetlen. Nehéz lesz értékesíteni, de ha talál vevőt, jelentkezik. Nála hagytuk az edényeket.

– Ki vitte Bécsbe ezeket?

– Szitás Dávid, de vele mentem én is.

Na igen! Az emlékek! A lány újra zokogni kezdett.

19

Dávid már félórája ücsörgött a kocsiban, amikor megérkezett a lány. Csinos volt. A novemberi szeles, hideg idő pirosra csípte az arcát, összekócolta haját, az előtte álló út pedig gondolatait kuszálta össze.

– Jó reggelt!

– Csókolom a kezét! Gyönyörű, mint mindig.

Ahogy beült a kocsiba, csend lett hirtelen, már az utca zaja sem hallatszott. Beszélni kellett volna, hogy csökkenjen a feszültség. Nem szólt egyikőjük sem. A lány egyre rosszabbul érezte magát. Valamit mondani kellene, de semmilyen épkézláb gondolat nem jutott eszébe.

– Nem haragszik, ha alszom egy kicsit? – nyögte ki végül.

Ha alszik, legalább nem kell beszélgetni, vagy ha legalábbis úgy tesz, közben nyugodtan rendezheti gondolatait. Nagy tévedés volt, mert ugyan behunyta a szemét, de a káosz teljes volt a fejében, lelkében. Ugyanígy volt ezzel a férfi is, habár ő már este eldöntötte, nem áll ellen a kísértésnek. Miért is tenné? Az évek röpülnek, ha kínál a sors valamit, fogadd el. De vajon kínál-e? Ezt nem tudta bizonyosan, úgyhogy ő most azon morfondírozott, hogyan tudná kipuhatolni, tetszik-e a lánynak.

– Nem haragszik, ha udvarolok egy kicsit? – kérdezte végül.

A lány összerezzent, de nem válaszolt semmit. Ez talán biztatás!

– Soha nem találkoztam olyan nővel, mint ön. Gyönyörű, intelligens. Nem vagyok fiatal, de most bevallom, újra annak érzem magamat.

Ahogy hallotta a férfi hangját, egyre jobban elzsibbadt. A lába köze is bizseregni kezdett. Nem úgy, ahogy eddig ismerős volt. Sokkal erőteljesebben, szégyenlősen. Lassan szinte öntudatlanul kezdett a lába szétnyílni. Egy gyakorlottabb férfi tudta volna, mit jelent ez, de Szitás Dávid nem lehetett ilyen téren gyakorlott. A vonzódás azonban akkora volt benne, alig várta, hogy kiérjenek a városból, és az autópálya mellett parkolni tudjon. Amikor félrehúzódott a kocsihoz, egy darabig egyikőjük sem mozdult. Végül a férfi keze indult a lány felé. Először csak az arcát érintette, nyakát, fülét, mintha tudta volna, mit tesz. De nem tudta, csak ösztönösen cselekedett, óvatos akart lenni, hogy a varázs ne törjön meg. Lassan a lány is viszonzta a mozdulatokat, magához húzta kezét, simogatni kezdte. Ez a gyengédség szokatlan volt mindkettőjüknek. Az üres parkolóban, amikor megcsókolták egymást, senki nem láthatta. Könnyű volt hát továbblépni. A szétnyíló combok felkínálták a közöttük rejtőzködő fészket. Az egyre közelebb matató ujjak szinte eláztak a lány vágyakozásától. Amikor a férfi keze megérkezett testének legérzékenyebb pontjához, már szinte félájult volt. A gyönyör hirtelen és váratlanul söpört végig testén. Amikor meg tudott szólalni, annyit nyögött ki, köszönöm. Nem szólt többet egyikőjük sem. A férfinak elég volt a másik gyönyöre, sajátja még váratott magára. A

határon szerencsésen túljutottak, mióta EU-tag az ország, azóta az ellenőrzések is változtak, bizonyos esetekben szigorúbbak, másokban pedig enyhébbek lettek.

Amikor megérkeztek Bécsbe, első útjuk szállásukra vezetett. Egy hangulatos, családi panzió egyik kétágyas szobája. Nem volt szükség megbeszélni. Így gondolták mindketten. Kora délután találkoztak Kalinával, egy cukrászdában.

- Kézcsókom, kisasszony! Jó napot, Szitás úr!
- Ezek szerint szerencsésen túljutottak a határon?
- Nem mondom, hogy nem volt izgalmas, de nem néztek meg semmit.
- Hát igen, jóképű középkorú férfi, csinos fiatal nő... – sejtelmeskedett Kalina. Maga sem hitte volna, milyen telitalálat, amire céloz.
- Nekem minimum két nap kell a vizsgálathoz, hogy a kort, anyagot be tudjam azonosítani. Hétfőn délelőttre biztosan elkészülök, akkor el is lehet dönteni, hogyan tovább. Addig pihenjenek, szórakozzanak, mutassa meg a kisasszonynak Bécsset! Maradjunk abban, ha semmi nem jön közbe, hétfőn tizenegy órakor itt találkozunk, ha pedig van valami, keressük egymást.
- Rendben!
- Miután elköszöntek, sétáltak egy nagyot a városban, majd vacsorázni indultak. Még nem tegeződtek, de a magázódás már furcsa volt, ismét minden szavukat zavar lengte át.

20

Amikor Bálint látta, a lány teljesen kiborult, úgy döntött, abbahagyja a kérdezést, elköszön. Már este kilencet mutatott óra, amikor elindult hazafelé. Útközben még benézett a kórházba. Megtudta, másnap Szitásnét és a fiát is kiengedik. Benedek a folyosón álldogált, így váltott vele pár szót.

– Jó estét! Nem tud aludni, vagy korán van még?

– Éjjél előtt nem szoktam lefeküdni. Tíz órakor nyit az üzlet, nem kell korán kelniük.

– Jobban van már? Bocsánat, ez hülye kérdés!

– Ne kérdezze, hogy vagyok! Vagyok-e egyáltalán, azt sem tudom – nézett volna távolba a fiú, de tekintete falba ütközött.

– Ezután ön fogja irányítani az üzletet?

– Nem tudom, mit fogok csinálni. Eddig mindig azt tettem, amit a szüleim jónak láttak, most nem tudom, mi lenne jó.

– Majd kialakul – mondta vigasztalásképpen Bálint, de tudta, egyelőre nincs vigasz. „Majd ha a játszma véget ér”, gondolta.

– Édesanyja hogy van? Kezd egy kicsit megnyugodni?

– Nem nagyon. A napokban jött rá, apa megcsalja, már egy ideje ki van borulva. Most pedig nemcsak összeomlott egy bálvány, hanem el is ment végleg. Nagyon sajnálom őt. Életünk romokban hever, hisz apa volt az

irányító, ő tudta, mikor mi kell, mi a jó, és mindig jól tudta.

– Édesanyja honnan tudta, hogy az apja megcsalja?

– Megérezte. Apám kiment Bécsbe, kivitte azokat a tárgyakat, amiket a két nő hozott be felértékeltetni. Akkor úgy gondolta, nem egyedül ment. Annyira idegesítette a gyanú, hogy nem tudott megnyugodni, így azután apám után mentünk, és megláttuk. Zitával volt kint, a fiatalabbik lánnyal. Úgy viselkedtek, mint a szerelmesek, kézen fogva mentek, az utcán csókolóztak.

– Meglesték az apját? – a kérdés ugyan felesleges, de Bálint döbbenetében ezzel egy kis időt nyert. Addig, amíg a fiú válaszol, forgott az agya.

– Igen! Ugyan csúnyán hangzik, de valóban meglestük.

21

Valahogy Szitásék otthonába is befészkelte magát a bizalmatlanság légköre. Már nem voltak olyan jóízű beszélgetések délben az asztal körül, az intim együttlétek is teljesen elmaradtak. Beszélni ugyan nem beszéltek róla, hisz sosem volt rá szükség, minden ment a maga útján, úgy, hogy mindkettőjüknek megfeleljen. Most, amikor hirtelen zavar került a rendszerbe, a két ember nem találta az ideillő szavakat. Így azután nem csoda, ha szokatlan reakciók sorozata kezdődött el. Mert ugyan hány feleségnek jutna eszébe az, hogy

Bécsben leselkedjen a férje után. Szitásnének eszébe jutott.

– Benedek! Nagyon komoly dologról szeretnék beszélni veled! – szolt a fiához aznap este, amikor a férje elutazott.

– Parancs, asszonyom! – próbált viccelődni a fiú, habár valami megfoghatatlan rossz előérzete volt.

– Te tudod, hogy apád egyedül ment Bécsbe?

– Nem beszéltünk erről, de gondolom, igen.

– Valahogy én úgy érzem, nem. Már jó ideje megváltozott a kapcsolatunk, azt hiszem, szeretője van.

– Ugyan, anya, ne viccelj már! Nem képzelődsz egy kicsit sokat?

– Akkor úgy fogalmazok, biztosan tudom. Több jel utal rá. Például miért van kikapcsolva a telefonja most is?

– Biztos lemerült.

– Hol szoktatok megszállni, ha kimentek? Mindig ugyanott?

– Igen, egy panzióban, Bécs külvárosában.

– Kérlek, próbáld ott utolérni!

– Ugyan, anya! Biztosan egyedül van – mondta, bár már ő is érezte, nem is olyan biztos. Miközben kereste a telefonszámot, Zita körül jártak gondolatai. Észrevette, apjának tetszik, végül is a lány tárgyait vitte ki. Nagyon is valószínű, nem egyedül ment. Hirtelen szédülni kezdett a gondolattól. Az első lány az életében, akihez sze-

retett volna közelebb kerülni, s lehet, az apja lecsapja a kezéről!

– Na, itt van! Mit mondjak, miért keresem?

– Kérdezd meg, mikor jön haza, mert nem vagyok jól.

Ez igaz is! Még hazudnod sem kell!

– Rendben! – közben már tárcsázott is.

– Guten Tag!

– Grüss Gott!

– Ich suche Dávid Szitás!

– Er ist nicht da!

– Danke schön!

– Tschüss! – Benedek arca beszélgetés közben hihetetlen változáson ment keresztül. Szerencséje volt, anyja éppen a lakkot mosta le körméről, így figyelme megszűnt.

– Nem ott szállt meg – mondta csendesen, de legbelül a féltékenység pokla már dolgozott.

– Hm... ez érthetetlen. Szerinted megtudhatjuk valahonnan, hogy hol?

– Gondolom, Kalina tudja. Mindjárt felhívom, csak ide valami okosabb indokot kell kitalálni.

Végül Kalinától megtudták, hol szállt meg az ékszerész. Úgy döntöttek, kimennek, meggyőződnek maguk a valóságról. Amikor megérkeztek Bécsbe, egy bérelt autóval a panzióhoz közel leparkoltak. Nem kellett sokáig várniuk. Dávid és Zita éppen ebédelni indultak, kézen fogva, nevetgélve, mint két szerelmes. Az utca

végén megálltak, hosszan csókolóztak. Az asszony és a fiú csendben figyeltek. Egyikőjük sem tudott megszólalni. Mindketten hatalmas pofont kaptak a sorstól, teljesen letaglózta őket.

22

Bálint már szinte teljes bizonyossággal tudta, ki a gyilkos. Érezte azt is, versenyt kell futnia az idővel, mert még nem zárult le a történet. Rosszul aludt, egész éjszaka azon törte a fejét, mi lenne az a lépés, amelyet meg kellene tennie, hogy a gyilkos elárulja magát. Másnap reggel összehívta a csoportot, átbeszéltek minden nyomot, de semmi olyasmi nem volt a tarsolyukban, amellyel bizonyíthatóan rá lehetett mutatni a gyilkosra. A nyomozó rossz előérzete ellenére sem tudott igazából előbbre lépni. Csak annyit tehetett, folytatja a kihallgatásokat. Zita barátnőjével még nem beszéltek. Tudta ugyan, lényegi információra nem számíthat tőle, de hogy az első kör teljes legyen, megkereste. A nő egy építőanyag-kereskedésben dolgozott. Nem holmi TÚZÉP, mint ami általában megszokott. Ez egy valóságos építéssel kapcsolatos center. Hatalmas dizájnos épület. Központja egy félköríves többszintes építmény, melyet földszintes üzletek vettek körbe, kifliszerűen. Modern környezet, szép, parkosított terület. Itt minden megtalálható annak, aki építkezésbe kezdett, tervezéstől egészen a kivitelezésig. Egyik ilyen bemutatóteremben dol-

gozott Zsuka. Az üzletben műanyag nyílászárók voltak kiállítva, a lány feladata pedig rendelésvétel és annak továbbítása. Amikor kilenc órakor Bálint belépett, rögtön tudta, jó helyen jár, hisz az első, ami szemébe ötlött, egy nadrágot viselő, szinte férfiasságot sugárzó nő. Amikor elmondta, mi járatban van, Zsuka nagyon megdöbbsent, őszinte sajnálkozás látszott rajta. „Vagy csak tettei magát?” – ugrott be a gondolat a fejébe.

– Beszéltem a barátnőjével, Staller Zitával – kezdte a nyomozó.

– Már nem a barátnóm! – Zsuka védekezése meglepően gyorsan érkezett.

– Beszélne nekem a kapcsolatukról? – miközben a kérdést feltette, arra gondolt, ez a nő még nincs túl rajta. Még mindig szereti a másikat. Azt tapasztalatból tudta, hisz munkája során számtalanszor találkozott lesbikuskokkal, szerelmük mély és kegyetlenül fájdalmas. Ezt érezte most is.

– Nagyon szerettem Zitát – kezdte.

– És ő?

– Ő is szeretett, együtt akartuk leélni az életünket, és ezt nem is én, hanem ő vetette fel. Bemutatott a szüleinek is. Azok is kedvesen fogadtak, hisz már régen tudtak Zita szexuális irányultságáról. Azt gondolták, ha már így alakult, segítenek a lányuknak azzal, hogy elfogadják a választottját.

– Miért lett vége mégis a kapcsolatuknak?

– Találkoztunk az ékszerésszel, és ő beleszeretett. Állítólag az első férfi az életében, akitől nem undorodott, hanem szerelmes lett. Ez nagyon ritka a lesbikuskoknál. Egy igazi lesbikus sosem lesz egy férfibe szerelmes, gondolom, vagy legalábbis csak nagyon ritkán.

– Önnek mi volt a benyomása Szitás Dávidról és a fiáról?

– Az öreg ápolt, elegáns, halk szavú, megnyerő modorú ember volt. A fia is mintha hasonlított volna hozzá. Valójában nem tudom, mert rajta mintha állandóan egy kis feszültség lett volna érzékelhető.

– Önök közül ki kezdeményezte a szakítást?

– Nem én.

– Az edényekről tudomása szerint adott az ékszerész értékbecslést a barátnőjének?

– Annyit tudok, kivitték Bécsbe, ott felértékelték, és kint hagyták értékesítésre. Hogy mennyit érhetnek, azt nem tudom, de gondolom sokat, mert honfoglalás kori aranyedények voltak.

Bálint érezte, ezeknek az edényeknek nincs sok köztük a történetekhez, bár önmagában a műkincscsempészség is bűncselekmény. Sajnálta a két nőt meggondolatlanságukért.

23

Zita a bécsi út után eldöntötte, szakít Zsukával. Az után a csodálatos három nap után, amit az ékszerész-

szel töltött, nem tudta a másik lányt elhelyezni életében. Nem értette saját magát sem. Nem értette, hogyan tudott ilyen hirtelen változni, de egyben biztos volt. Neki szüksége van a férfira. Az, hogy nő, a legkisebb mértékben sem zavarta.

– Mi lesz velünk, kedves? – kérdezte a férfit egyik heves szeretkezésük után.

– Nem tudom – láthatóan elgondolkodott a kérdésen, mert kis idő múlva folytatta. – Harminc éve élek jó házasságban, most úgy érzem, felborul az életem. Évát nem hagyhatom magára, téged pedig nem köthetlek le, hisz túl fiatal vagy.

Igen, ezt a lány is érezte. Nem lehet mindent felborítani. Itt neki kell dönteni, vállalja-e így a férfit, a lopott órákat, magányos hétvégéket, ünnepeket. A választ nem tudta. Nem ismerte a szeretők sorsát, ha ismeri, biztosan menekült volna. Így csak egyetlen dolog volt biztos. Zsukával be kell fejezni, tisztességesen, méltósággal lezárni a kapcsolatot. Amikor hazaérkezett, rögtön tisztázni akarta vele a helyzetet.

– Gyere, légy szíves! Szeretnék veled megbeszélni valamit!

Látszott rajta, nagyon ideges. Leültek egymással szemben, Zsuka várakozóan tekintett rá. Tudta ugyan, mi következik, de azt várta, Zita kínlódjon beszélgetés közben. Ez a minimum, amit megérdemel. Ellenségesen nézett rá.

– Nem köntörfalazok sokat, mert szeretnék túl lenni minél előbb az egészen. Beleszerettem Szitásba. Tudom, sejtetd, most arra kérlek, fogadd el, fejezzük be a kapcsolatunkat! Szeretném azt is, ha mihamarabb elköltöznél!

– mondta egy szuszra.

– Én nem tudok ilyen könnyen túllépni rajtad. Azt mondom, gondold át még egyszer! Tudom, nem te vagy a hibás, hanem az a szélhámos pasi, aki a felesége mellett más nőt is dugni akar.

Zitának a durva hangra összerándult a gyomra. Tudta azt is, barátnőjének valószínűleg igaza van. De még így sem tudott már a másik lánnyal mit kezdeni. Az ékszerész külön történet lesz.

– Mindegy, mit mondasz, még az is lehet, igazad van, akkor is arra kérlek, költözz el a héten!

– Én nem akarok veszekedni, de ha ez az utolsó szavad, akkor megismered majd a magyarok istenét, garantálom!

– Ne fenyegezz, ne váljunk el ilyen csúnyán! Kérlek! Nekem mindig csodálatos emlék maradsz, de rájöttem, ehhez a férfhoz vonzódok. Szerelmes vagyok, ez ellen nem tudok semmit tenni.

– Rendben van, Zita, de amit az előbb mondtam, vedd komolyan!

Így azután rövid együttélés után elváltak útjaik. Hová lettek a nagy szavak, hogy együtt éljük le az életünket, hová lett a csoda, amikor egymáshoz bújtak, hová lett

a béke, nyugalom? Helyüket sivárság, félelem, gyűlölet, vagy éppen kilátástalanság váltotta fel. Mert ilyen a sors. Egyszer ad, egyszer elvesz.

24

Bálint tudta, minden fontos szereplővel beszélt, hiába volt a nyomozásnak egy másik szála, azzal egy cseppet sem törődött. Az ékszerészt már egy ideje figyelték, mert azt gyanították, orgazda. A rablásokból származó ékszereket átveszi, megpróbálja külföldre juttatni. Innen a bécsi ismerőse, Kalina. De Bálint már tudta, ki gyilkolt, így ezzel a történettel egyelőre egy másik kolléga foglalkozott. Neki a gyilkost kellett mielőbb falhoz szorítani. A kihallgatások során olyan érzelmekkel teli történeteket hallott, ha nincs ez a kaszabolás, talán élvezte volna a nyomozást, hisz mint író, szívesen találkozott az emberi lélekkel a maga póré valóságában. De itt volt a kegyetlenségnek egy olyan mértéke, amelyet egészséges lélekkel elkövetni nem lehet. Aki ezt tette, abban hatalmas elfojtott érzelmek robbant felszínre. Megnyugvásához nem volt elég a pusztítás, kellett hozzá a másik szenvedésének végigélése. Abban a pillanatban, ahogy eddig jutott a gondolataiban, megcsörrent a telefon. Tudta, mit fog hallani. Hát elkésett.

– Igen! Hallgatom!

– Szitás Dávidnét meggyilkolták. Lakásán talált rá a szomszédasszony. A helyszínelők elindultak.

– Köszönöm! – egy pillanatig viaskodott lelkiismeretével, talán megelőzhetette volna, de józan esze tudta, hogy nem. Még korai lett volna bármilyen végső következtetést levonni. Nem tehetett semmit. Most viszont már igen, úgyhogy igyekezett az ékszerész lakásához.

A látvány, ami ott fogadta, gyomorforgató volt. Az asszony odakötözve egy székhez, nyaka elvágva, többször hasba is szúrták. Nem halt meg rögtön, sokat szenvedhetett, és látta gyilkosát. A gyilkos a nő szenvedését nyilvánvalóan végignézte, hisz a bosszún kívül ezért a látványért követhette el tettét. A lakásban semmilyen kutatásnak nem volt nyoma. Benedek a másik szobában ült egy fotelben, mely akkora volt, hogy szinte elveszett benne. Teljesen mereven himbálózott előre-hátra. Megkapta már az ilyenkor szokásos injekcióját, de sokos állapota nem enyhült. Látható volt, nem érdemes kísérletezni a kihallgatásával. „A mintacsalád – gondolta Bálint. – Vajon milyen titkot rejtegethettek?” Tudta, a megoldás kulcsa Benedek kezében van. Ám mielőtt vele beszélne, szerette volna kollégáival elemezni a helyzetet. Már eleget tudott, így a helyszíni szemle után visszamentek az őrsre. Egy nyomozót a biztonság kedvéért elküldött az ékszerüzlet megfigyelésére. Szobájában egy táblára rajzolt időnként társainak, miközben egy-egy helyzetet elemeztek. Most is próbálta láttatni gondolatait a többiekkel.

– Szitás Dávidot több okból is megölhették – kezdte.

– Egyik ok lehetett érzelem, a másik értékek, a harmadik valamilyen beteges bosszú. Próbáljuk meg kizárásos alapon meghatározni, melyik esetben ki jöhet számításba. Azt előre leszögezhetjük az összes információ birtokában, aki elkövette ezeket a szörnyűségeket, az általunk eddig megismert személyek között kell keresnünk. Vegyük sorra.

– Érzelemből ki gyilkolhatott?

– Egyszer a férfi felesége, Zsuka, a lesbikus és megcsalt barátnő, továbbá a fia, Benedek. Igen, de ebből a névsorból kihúzhatjuk a feleséget, hisz azt is megölték. Ugyanolyan kegyetlenséggel, a helyszínelők első meglátása alapján, hasonló módon, mint az ékszerészt. Tehát nagy valószínűséggel a tettes ugyanaz a személy, mindkét esetben.

– Igen. Véleményem szerint Zsukát is kizárhatjuk, hisz egyrészt munkahelyén egyértelműen igazolták alibijét, másrészt Szitásnéval kapcsolatban semmilyen érzelmi szálak nem vetődhetnek fel az ő esetében. Az érzelmi alapon történő ölésből a Szitás fiú személyét is kizárhatjuk.

– Értékek miatt kik ölhették meg? Ez az indok az ismeretek birtokában nem jöhet szóba. Nem tartozott senkinek, nem csapott be senkit. Az alvilágban tekintélyes, megbízható embernek számított.

– Maradt a beteges bosszú. Ebben az esetben szóba jöhetne Staller Zita, aki féltékenységgel gyűlölhette

a feleséget, a férjet is. Erről a lehetőségről mi a véleményetek?

– A lány annyira szerelmes, ha fel tudott vállalni egy lesbikus kapcsolatot, akkor egy nős szeretőt is felválalhatott. Kellő erővel, szabadsággal, abszolút szubjektív látásmóddal rendelkező ember. Én kizárnám őt is – mondta az egyik fiatal nyomozó.

– Igazad van, Zitát én is kizárom, de mi van a lesbikus barátnőjével?

– Őt valóban fúthette bosszú, de az asszonyhoz semmilyen formában nem lehetett köze. Azt azonban tudjuk, hogy nem heteroszexuális irányultságú emberek esetében a bosszú többnyire volt párjuk felé irányul. Az a véleményem, jelen esetben is így van, de figyelembe véve Zsuka személyiségét, bosszúvágya csak gondolati szinten maradhat.

– Utoljára maradt Szitás Benedek. Az ő szerepét hogyan látjátok?

Gondolataikba mélyedtek egy időre, mindegyikőjük érezte, amit mond, annak súlya lesz.

– Szitás Benedek mást mutat magáról, mint a valóság. Érzékelhetően elfojtja érzelmeit. Az elmondások szerint jó a kapcsolata az apjával és az anyjával. Csendes, szolid fiatalember, de néha kitör a szerepköréből. Rendszeres látogatója a Vörös Yuknak, ahogy ezt véletlenül megtudtam – mondta a Csaba nevű nyomozó.

– Igen, a Vörös Yuk egy érdekes színfolt a palettán.

Oda nem az ilyen csöndes, jól nevelt, fegyelmezett fiatalok járnak. A hely igazi tombolásra való. Ez persze összevágható azzal, hogy a fiú csak szereplő volt saját családi miliójében, a valós lénye sokkal színesebb, mondhatnánk azt is, brutálisabb – vélekedett a másik fiatal zsaru.

– Csaba! Te jártál a Vörös Yukban, állítsd össze az ezzel kapcsolatos kérdéseket! Te pedig – fordult a másikhoz Bálint – az első gyilkossággal kapcsolatos összes kérdést írd össze! Én majd a többit gondolom át. Egy órátk lesz rá, remélhetőleg a fiú lassan kihallgatható állapotba kerül. Három órára behozatom, itt fogjuk kihallgatni. Ha nem tudjuk vallomásra bírni, indulhatunk a nulláról ismételt.

A nyomozók munkához láttak, tudták, ennek a kihallgatásnak nagy a tétje. Bálint ugyan nem mondta ki, de érzékelhető volt, hogy Benedeket gyanúsítja szülei kivégzésével. A kifejezés nagyon erőteljes, de aki látta a két halottat, tudta, kegyetlen kínzás és kivégzés volt. És ha a főnök téved, akkor valóban óriási munka áll előttük.

25

Az idő gyorsan eltelt. Jelezték, Benedeket behozták. Van egy szoba, amit egymás között csak vallatónak hívnak. Majdnem üres, de speciális kiképzése van. Benne egy hosszúkás asztal, mindig annyi szék éppen, amennyi kell. Egy vakablak van a helyiségen, amely azt a célt

szolgálja, a másik szobából is tudják figyelni a bent zajló eseményeket. A szoba fala barátságatlan szürke, a bent elhelyezkedő bútorok sem kölcsönöznek semmiféle lakályosságot. Benedek már bent ült szemben a vakablakkal, mereven bámult a semmibe. Elindult a három nyomozó is. Enyhe feszültséget éreztek, de nem ez az első ilyen jellegű kihallgatásuk. Ismerték az összjátékot, fel is készültek, tudták azt is, ez a feszültség csak az első kérdés feltevéséig tart.

– Jó napot, Szitás úr! Hogy érzi magát?

– Fáradt vagyok.

– Most elkezdünk beszélgetni, ha valamire szüksége van közben, vagy pihenni szeretne, szóljon nyugodtan! Ügyvédje van, akit szeretne maga mellett tudni?

– Nem, nincs szükségem senkire.

– A beszélgetést ezen a magnón rögzítjük. Tudomásul veszi?

– Igen. Kezdjük minél előbb, mert fáradt vagyok nagyon!

– Rendben! Mesélje el azt a délelőttöt, amikor az édesapját meggyilkolták. Attól a perctől kezdve, ahogy felébredtek.

– Nyolc órakor keltem fel, ekkorra anyám már megterítette az asztalt, közösen reggeliztünk. Apám és anyám már felöltözve vártak az étkezőasztalnál. Valamiről beszélgettek.

– Tudja, miről?

– Nem, mert ahogy beléptem, abbahagyták, de valami feszültséget éreztem, ezért meg is kérdeztem: „Valami baj van?” „Nem – mondták – semmi.” Megreggeliztünk, kávéztunk, én elmentem zuhanyozni, apám telefonált, újságot olvasott, anyám elment a közértbe. Majd tíz óra előtt egy negyedórával elindultunk a boltba. A bolt előtt már várt egy-két vevő.

– Így várt ott az a két nő is? Zita és a másik?

– Igen.

– Tetszett önnek valamelyik?

– Nem!

– Az édesapjának?

– Azt hiszem, igen. Neki megtetszett Zita.

– Mit tud róla, találkoztak a bolton kívül is?

– Biztos vagyok benne, hogy igen. Szerintem a másik lány szeretője volt ennek a Zitának, legalábbis az volt a benyomásom, gondoltam azt is, nagyon féltékeny lehet.

– Szóval várta ott egy-két vevő önöket. És azután?

– Semmi különös nem történt tizenegy óráig, csak a szokásos. Akkor bejött egy férfi, majd utána egy másik.

– Az első férfi mit akart?

– Nyakláncot keresett a menyasszonyának.

– Nem gyűrűt?

– Nem, nyakláncot!

– A másik férfi, aki utána jött?

– Ő rögtön apámat kereste, bementek hátra az irodá-

ba. Egy kis idő múlva vitatkozást hallottam, benéztem az ajtón. Akkor fejbévágott a másik. Innen nem tudom, mi történt.

– Az apja meg volt kötözve?

– Igen, meg.

– Amikor kimentünk, már nem volt. Ez hogyan lehetséges? – Benedek láthatóan zavarba jött, tördelte kezét és hallgatott.

– Válaszoljon, kérem!

– Nem tudom, mit mondjak. Szerintem össze volt kötözve, de az is lehet, hogy nem.

– Jó lenne, ha az igazságot mondaná! – háromfelől repkedtek a kérdések, lassan a fiú kezdett összezavarodni.

– Na jó, menjünk tovább! Sajnálta az apját?

– Igen. Nem tudtam neki segíteni!

– Szerintünk tudott volna, nem volt olyan erősen a székhez kötözve. Tudott volna, de nem akart! Miért nem akart az apjának segíteni?

Csend, láthatóan Benedek igyekezett összeszedni magát. De a hurok lassan szorult. Már három órája folyt a vattatás.

– Az apjával milyen volt a kapcsolata?

– Meg tudta vele beszélni a problémáit?

– Tudta, hogy jár a Vörös Yukba?

– Miért nem próbálta kiszabadítani magát?

– Mit akart venni az a férfi, gyűrűt vagy nyakláncot?

– Miért gyűlölte az apját? – pattogtak a kérdések

minden oldalról, a nyomozók érezték, jó úton járnak, lassan megtörik a fiú. Látszott rajta, teljesen össze van zavarodna.

– Miért gyűlölte az apját?

– Nem gyűöltem.

– De nem is szerette, igaz?

– Igaz – na végre, megtört a jég, gondolták.

– Miért ölte meg? Mert ön tette, tudjuk! – a fiú hallgatott, csak a szeme rebbent összevissza.

– Nézzen rám! Miért ölte meg az apját? – Csend. A nyomozók kezdték azt hinni, nem sikerül szóra bírni.

– Tökéletes volt az apja? – a kérdés, mint egy varázsszó, elindította a lavinát.

– Tökéletes.

– Ezért ölte meg?

– Gyűöltem! Olyan tökéletes volt! Én nem tudtam az lenni. Az együttlétünk minden percében éreztem, senki vagyok mellette.

– A Vörös Yukban nem érezte?

– Ott az lehettem, aki vagyok. A nap többi éber pillanatában másnak kellett lennem. Mindig görcsben állt a gyomrom, ha mellette voltam. Nem élhettem már így! Gyűöltem, gyűöltem az apámat! Tönkretette az életemet! Elvette az egyedüli lányt is, aki tetszett volna! Ő, aki mindent megkapott a sorstól! Tőlem megkapta azt is, amit valójában érdemelt. Börtönőr volt! Az én börtönöröm! Megöltem, szurkáltam a késsel, minden

egy szúrásnál öröm töltött el! Beleröhögtem a pofájába! Nesze! Ez kell neked, te féreg! Kiszívtad a véretem! – Benedek már ordítva kiabált. Szavai pattogtak, mint az ágyúgolyó, szeme szikrázott, látszott, elszabadultak indulatai teljesen. – Minden egyes késszúrás öröm volt számomra, legyőztem a vérszívómat, börtönörömet, láttam, szenved, fizettem neki minden egyes pillanatért, amit vele kellett töltenem!

– És mi történt az anyjával?

– Anyám? Ő tudta, hogy én tettem. Mindenről tudott. Arról is, hogy gyűlöltem az apámat, hogy nem bírok így élni. Kértem, segítsen elszabadulni. Csak nevetett rajtam, bolond vagy fiam! Nem hülye, mert nálunk ilyen szó nem hangozhatott el! Bolond! Gyűlöltem őt is, egyre jobban. Ők ketten együtt, úgy éreztem, felfalnak, megzabálják minden egyes sejtemet. Semmi nem maradt már belőlem, csak egy ragacsos massa, ami lassan átvette a helyét a lényemnek. Gyűlöltem az anyámat is! Undorító volt, ahogy a vén paprikajancsinak próbált megfelelni! Ahogy kutakodott utána, amikor kimentünk Bécsbe, és még akkor sem vezett össze vele. Akkor sem mondta, hogy elég, mert már megfojtasz bennünket! Élveztem, amikor szenved, amikor rángatózik a vén kurva előttem! Ahogy nyögdécseli, kisfiam, ne tedd! De én folytattam! Azt akartam, szen-

vedjen, érezze azt, amit én éreztem nap mint nap! A nap minden együtt töltött percében! Mert nem hagytak levegőt sem venni, elszívták előlem, én pedig fulladoztam, rosszul voltam állandóan!

A nyomozók hallgattak. Tudták, mire számíthatnak, de amiben most részük volt, az minden várakozásukat felülmúlta. Halálosan elfáradtak ők is. Sok aprólékos munka van még hátra, de a lényegen már túl voltak.

26

Bálintot otthon üzenet várta. Másnap a Citadellában ismét irodalmi est lesz. Jóleső mosollyal nyugtázta Wanda hívását. Ezek szerint fontos a lánynak. Visszatérhet minden a régi kerékvágásba, jöhet a piros sál és a hozzá tartozó civil élet. Végre befejezheti a novellát, amelyet egy olyan világról írt, ahol nincsenek áldozatok és bűnösök. Ahol szikrázóan ragyog a nap, mosolyogva járnak-kelnek az emberek. Házasodnak, dolgoznak, szeretkeznek, szülnek, gyerekeket nevelnek, nyáron nyaralnak, télen pedig minden lakás meleg, és minden karácsony ajándékokkal teli fenyőfát jelent. Ahol a más-ság olyan elfogadott, mint a megszokott. Ahol nincs sírás és éhezés, nincs a másik bekebelezése, csak figyelem és tolerancia. Utópia, gondolta hirtelen, de ő hitt benne. Szüksége volt erre a hitre a mindennapok túléléshez.

KÓSA SÁNDOR

Zsanett

hajával napsugár, ha játszott
B. J.

1.

A színészek olyan koncentráltan játszottak, hogy a nézőtérrel ez könnyed semmiségnek tűnt, csak azt vet-tük észre, hogy be vagyunk szorulva a székünkbe, mint felszálláskor a repülőgépen, és a felvonás végéig nem szabadultunk ettől a varázslattól.

Egyedül voltam, mert Emília nem jött el.

A tükrökkel ravaszul megnagyobbított, alacsony ál-mennyezetes előtérben csak kevesen tartózkodtak, ők is inkább a büfénél ácsorogtak. A sarokban, közel az üvegajtóhoz, egyetemista lányok egy csoportja beszél-getett. Egyik közülük levált a csoportról, mintegy jelez-ve, hogy a beszélgetés már nem köti le, és azt is, hogy szabad vegyértékkel rendelkezik. Először magát nézte meg a tükörben, majd pillantása továbbsiklott, és össze-fonódott az enyémmel.

Hazafelé tartva a buszmegállóban találkoztunk. Dél-után kora tavaszi zivatar söpört végig a városon, most száraz szél kószált a sugárúton, kis tócsákban tükröződ-tek a neonhirdetések piros, kék és zöld színei. A folyón túl, a budai hegyek fölött titokzatos fények villóztak.

2.

Sequens annus gravi vulnere animum domumque eius afflixit. A konyhaablakon át özönlött be a sár-gán vakító napfény. Egy pillanatra felnézett a könyv-ből. *A következő évben súlyos csapás érte őt és háza népét.* A haja vizes volt még és ahogy újra lehajtotta a fejét, hogy tovább olvasson, eltakarta feszesen álló melleit. Engem vigyél fel, mondtam, és mögé kerültem, hogy megszabadítsam az utolsó ruhadarabjától is. Nunc de-mum redit animus. *Most tér vissza belénk végre a lélek.* Elhelyezkedett az asztalon, úgy, hogy pedes sui sunt in meo collo.

3.

Nézd, mondta, és elém rakott az asztalra egy tucat fényképet Louis-Ferdinand Céline-ről. Egy kerthelyi-ségben ültünk, épp az imént futott át egy mókus a lég-vezetéken a szomszéd kertbe. A pincérnő kihozta az ita-lokat.

Nem vagy éhes? kérdeztem, miközben átült hozzám, hogy kényelmesebben tudjuk nézni a képeket. Intett a fejével, hogy nem. Míg elhelyezkedett, lenéztem a vá-rosra, az Erzsébet híd pesti pilonja kiemelkedett a pá-rából.

Ezen a képen milyen szép, mondta. A nyakában a sál, a fekete haj és a mélyen ülő szemek, meg ez a Mona Lisás mosoly. Ez a befutott író és a befutott orvos.

A többi kép mind megrázó volt a maga módján.

Kiemelt egy fotót, amelyen egy kert volt látható a háttérben, az író éppen nyitja a szögesdróttal ellátott kaput, a fotós szemébe néz, pillantása szúrós, bizalmatlan és elutasító. Ujjatlan bekecs van rajta, nyakában az egykor elegáns sál reménytelenül lóg.

Aztán a legszomorúbb képek jöttek, nézd, mutatta, hogy öleli magához ezt a macskát! Én nem tudnám ezt az embertelen magányt elviselni, mondta. Már csak ez az állat maradt.

Még jó sokáig néztük a képeket.

4.

Egy falun hajtottunk keresztül, a havat lesöpörték az útról, amely félméteres magasságban beterítette a helységet. Az utolsó házak egyikéből egy világos szőrű, nagy termetű golden retrievert engedtek szabadon, nekirohant a mezőnek, de a magas hó miatt a mozgása olyan volt, mint a lassított filmen. A fejével követte a kutya mozgását, amíg csak el nem tűnt. Láttam, hogy mindjárt sírni fog.

A nap lebukott a hómező alá, kékes fluoreszkálást hagyva maga után. A fényszóró pászmái felszikkaszták az útra fagyott jégkristályokat. Lassan vezettem, a motor egyenletesen duruzsolt.

Egy idő után azt hittem, hogy elaludt, de váratlanul megszólalt. Arra kért, hogy meséljek valami régi tör-

ténetet. Eszembe jutott Isztambul, ez ártatlan esetnek tűnt.

Az utolsó napunk volt a városban, kezdtem, egész nap gyalogoltunk, estére az Aranyszarv-öböl meg a Boszporusz találkozásánál beültünk egy sörözőbe. Rajtunk kívül senki nem volt a helyiségben. Egy idő után a pincérek sem foglalkoztak velünk, magunk mentünk a sörökért a jégládához.

A Boszporusz itt nagyon széles, a Márvány-tenger felől jövő hajók összetorlódnak, várniuk kell, hogy bebozsájtást nyerjenek a szorosba, hogy kijussanak a Fekete-tengerre.

A beszélgetés elért egy olyan hőfokot, amikor megszűnt a külvilág, és már csak akkor néztünk újra ki az ablakon, mikor már besötétedett. A hajók bekapcsolták a lámpáikat, és teleszórták az öblöt apró, remegő fényekkel, olyan hatást tett az egész, mint egy óriási úszó város, s mindez még tükröződött a tenger vizében is.

Mesélj még, mondta, és merev háttal az ülésnek dőlt.

5.

A színdarab és a színészek ezúttal nem kötöttek le.

Egyedül voltam, mert Zsanett nem jött el.

A buszmegállóban nem volt senki. A menetiránynak háttal ültem le és elővettem egy könyvet. Kora tavaszi, esős időjárás volt. A következő megállóban felszállt egy hetven év körüli német házaspár, a férfi

bepréselődött mellém, a felesége velem szemben ült le. A férfi folyamatosan beszélt. Nem értek németül, mégis, mint Siegfrid az erdei madár hangját, mindent értettem. Nem tetszett neki, hogy ebben az országban mindenki, mindenhol mobiltelefonozik, még az Operában is, bökött ujjával az épületre, mert épp ott

haladtunk el. De ez olvas, mondta a felesége, és vigyázott, hogy ne mutasson rám. Tényleg olvas, mondta a férfi. Pár percig jótékony csend lett, újraolvashattam egy sort. Majd kis idő múlva, majdnem egyszerre, több helyről is felhangzott a mobiltelefon diadalmas csengőhangja.

VARGA KRISZTA

Én

Áprilisra fordult az idő, így a kelő nap súlyos narancs árnyéka éppen rávetült, az izzó korong cseppenként szárította testéről a harmatot. Így kezdődött mindig. Csicsergés a csöndben, neszezés az aljnövényzetben, bújóska az ágak között. Száll a cseresznye- és almafavirág illata korai orgonával vegyítve. „Érdemes.” Gondolta, majd az estére gondolt és összeszorult nemlétező torka. Ismerte ezt az érzést. Onnan. Ahonnan az összes többit, gyűlöletet, undort, félelmet, haragot, vágyat, az emberi lét érzéseinek kimeríthetetlen tárházát. Holott nem volt szíve, hogy repessen, sem szeme, hogy bármit visszata-szítónak lásson. Mások szemén keresztül ismerte mind-
ezt. Abból, *ahogyan* ránéztek.

Elege volt. Sóvárgás és gyilkos indulat a szemekben minden este. Mennyire unta. Hányszor érezte már, hogy összedől. Mást nemigen tehet, lábai több méter mélyen a földbe ásva, lecövekelve. Ezek nem látják, nem veszik észre, hogy azt nézik, amit rávetítenek? Nem őt látják, mégis neki kell elviselni ezeket a szemeket, ó egek! Mennyire elege van belőlük!

De a kinnak egyszer csak minden éjjel vége lett. Leszakadtak róla a nyálkásan tapadó tekintetek, amik némileg a tavasztól őszig a lábain felfelé araszoló csigákra emlékeztették, azzal a különbséggel, hogy ezek nem vol-

tak sem kedvesek, sem ártalmatlanok. Fellélegzett, mikor megszabadult tőlük. Sorra felbőgtek a motorok, a parkoló lassan kiürült. Egyedül volt végre. Párórás ünnep. Nincs több vágy, fikció és akció, csak az éjszaka valójának nyers szaga és hangjai. Jó. Sóhajtott mélyet. Nagyon jó. A valóság. De mi a valóság? Töprengett, míg elhallgattak a tücskök, mákkásával hígult a sötét és elkezdődött a hajnal.

– Mert a hajnal egy történet. Méghozzá olyan, amiért érdemes kibírni a késő délutántól éjjelig tartó poklot. Mondogatta barátjának, a bagolynak, aki gyakran rászállt felső keretére, hogy együtt nézzék a holdat, miután mindenki elment.

– Olyan történet, amin rendszeresen elalszom, különben is megáll az eszem rajtad, mi az hogy pokol? Mért használsz olyan fogalmakat, amiket nem ismersz?

– Minden emberi fogalmat ismerek. Nincs olyan, amit rám ne vetítettek volna.

– Mikor érted már meg? – kérdezte a bagoly.

– Csak ugyanazt tudod huhogni? – kérdezett vissza.

– Igen, addig, amíg meg nem érted. Ez a szerep jutott. Ez a lényeged.

– Ez a szerepem, de nem ez a lényegem.

– Ugyan, mi a te lényeged? – huhhantott a bagoly és tágra meresztett szemével egy kört írt le.

– Én.

– Épp ez az. Ki vagy te? – visított éleset a levegőbe a madár, majd elröpült.

Érezte, a kérdés pengéje áthatja testének szövetét.

– Épp ez az. Ki vagyok én? Ismételte bele az éjszakába már csak magának.

Másnap hétvége volt, a parkoló dugig telt. A szokásos: pattogatott kukorica, üdítő, várakozó, mohó tekintetek. A film valami vígjáték volt, de senki sem nevetett. Egyáltalán. Gyönyörű nők is voltak benne meg nagyon jópofa férfiak, az emberek arca mégis egyre inkább elborult. Rémület, hitetlenség látszott a szemekben, a tekintetek egymást keresték. Te is? Kérdezték egymástól. Fészkelődés támadt, majd kiabálni kezdtek. A gépészfülkéből előkerült az ügyeletes. Mi az, kérem? Mi történt? Nem hallja?! Támadtak rá többen felháborodva. A gépész a filmre meredt, majd eltátotta a száját. Bármely szereplő szólalt meg ugyanis, mindig ugyanaz a mondat hagyta el a száját. Egy kérdés csendült fel különféle női

és férfihangokon. Hangzavar, összevisszaság támadt, kis híján pánik tört ki. Több kocsi összekoccant, ahogy feldúlt vezetők kapkodva, szinte menekülve igyekeztek távozni.

Van egy parkoló a város szélén. Nemigen használja senki, nincs miért, a központ túl messze van. Valaha autósmozi volt, de már rég nem működik. A természet el is kezdte visszahódítani, mindenhol fű és gyom tör elő a betonkockák sarkain, a régi vetítőállványt egészen benőtték a kúszónövények, csak a madarak, sünök és egyéb kisállatok vertek tanyát a környéken. Azt mondják, aki mégis elvetődik oda és leparkolja autóját, annak egy pillanatra megáll a slusszkulcs a kezében, mert édes illattal együtt egy kérdést suhint felé a szél. Akkor elmosolyodik az arra vetődő, ott, ahol nem látja senki. Elmosolyodik, és lassan beindítja kocsiját.

AMBRUS LAJOS

Eldorádó*(Részlet)*

| 3. |

*„A történelem gipszdrapéria. Idomítható.”
(L. Katinka, a Save Vukovica utcából)*

Dobos akartam lenni, ezreddobos, mint a landsturm-képű katona, aki reggelre a *Gartenben* felejtette a harci tambourint, és én nyugodtan püfölhettem, bár képtelen voltam visszaadni azt az ütemet, amit Szimionnal hallgattunk a 24. honv. ezred vonulásakor: az eksztatikus kísérelt minduntalan befulladt, a bőr leeresztett, a kötelek meglazultak, a hangszer vizes volt és büdös, gazdája előző este részegen lehányta és levizelte

Congrève-röppentyűt, lövészeres kocsit, álgút, társzekeret vonatoztak az udvarra, letarolták a kertet, a különös *Gartent*; rosszabbak, mint a patrouilrozó pandúr, motyogta Fronius Karl jogi doctor és consiliarius regius, de véres győzelmi nap volt ez, oly csintalanul

szóltak a dobok, elhallatszottak tán a Möruling is, föl a magasb sphaerákba. A szalonzasztalra pólyát, üvegcsét, patikusszerszámot hajigált a gyógykovács („*azon kezet megcsókolom, mely a honvédsebek bekötésében megelőzött*”), a lakásba Mosonyi törzskari tiszt és kísérete költözött.

Új genre

ELHAJTANAK, FELFORDUL MINDEN, VASVILLA A HASADBAN

Mosonyi: praejudicál – lényében parányicska különség, impertinens nyugalom, ahogy megmérkőzik egy erre kószáló divisióval, megveri őket, aztán szétdúlják a lakást, lovakkal hajtanak a virágágyások közé; Fronius úr visszavonul, azt mondja, ezek kiáltozták a tavalyi izgatató szavakat, hogy „LE A KORMÁNNYAL, A JUDEX, A TÁRNOK ETC., MIND GAZ EMBEREK”; atyám systematicus következetességgel tovább rajzolja az első magyar ívhíd (Bogen-Hänge-Brücke) szerkesztési vázlatát, mintha most ez volna az egyedüli garantiája a szabadabb institúciónak. A hat-hét napban, ameddig az önmagát socialisnak nevező hatalom tündököl a kerti házban, anyám, Gyulayné sz. Fronius assz. kivirul, vidám lesz, hirtelesen ezerféle tennivalója akad, szervez, gyűjt, tépést csinál, levelet ír, agitál, zászlót bont, felhívást olvas. „Hol

a megvédett fedél alatt valaki nyugodtan alussza egészséges álmát a vánkoson, vegye el ezt feje alól, és adja át azoknak, kik a hazáért fájdalmas sebeket és nehéz szenvedéseket tűrnek. Ha a kóroda személyzete vagy a hatóságok erre vonatkozó működéseiben erélytelenséget vennétek észre, tudósítsatok arról rögtön, hogy intézkedéseket tehessenek." Egyszer, a nagy lampionünnep során több órán át táncol, feltűnően sokszor, hosszadalmasan és szorosan simulva Mosonyival, aki arra vetemedik, hogy a tikkasztó melegben megpaskolja a fejemet és azt mondja: „Remélem, jó fiú, bombász lesz belőled”, noha én változatlanul dobos akarok lenni, akár a veres nadragú katona, bár visszaadhatatlanul bonyolultnak találtam tempózását, mégis, talán -----

Az első sanda mozdulatra akkor kerül sor, amikor vancsorálóasztalnál a háznép, anyám az asztalfőn, szemben atyámmal, Gyulay Domokossal, mellette karnyújtásnyira Mosonyi kanalazza a bográcsos lét, aztán a többiek, kigombolt ingnyakkal, harsogva, fesztelenül, mintha évek óta ebben a felállásban, mint redoutteremben költenék a költenivalót. Halszag – ettől aztán oda anyám gondosan komponált odor-ja, mely esténként a támlásszékre szórt ruhákból áradt; nemes, frivol test- és illatlegű volt az, és még valami más, amit anno dazumal nem tudtam, talán a

vitális szervek végtermékeinek szaga árasztotta el a fehérneműket, s a boldog jószakát kívánása után kótyagosan másztam szobámba, számban összeragadt a nyál, mezetlen talpam alatt égett a deszka, testem lebegett. És most itt vannak, összezagyvásítva, mint a spanyol olla potridája; radical, reformer, legitimista, Conservativ és Vertrauter, isszák a kilombikált törkölyt, és beszélgetnek:

Magyarország megújulásáról -----
 a kilengésekről, melyek *paralysálják* a forradalmi praxist -----
 a várható katonai következményekről -----

 a casaque-ok és moszkák harci huri-huri-járól, melynek hatása alatt egyesek már tompa hangon kiabálják a mento mori-t.

M. oratio közben apámra néz, nem beszél az úr, ím, a nevezetes vidéki mania desperatoria, gondolhatja, majd váratlanul, de ezt csak én látom, mert külön asztalnál eszem a cukros laskát, a mazsolát a kugelhupfból, szabados mozdulattal anyám combjára teszi a kezét, a hosszú, vékony ujjait, megszorítja a bő redőjű szoknyát, majd óvatosan, hogy a kéz és a damaszt súrlódásából eredő zajt enyhítse, mégis határozottan és visszavonhatatlanul, végigcsusszan anyám combtöve felé, odadől, súlypontját oda helyezi, mindezt úgy, mintha véletle-

nül, szinte kényszerből kellene ott járnia; szabad kezével előhalászik egy kövér cigart, pörgeti, törögeti a dohányt, anyám rezzenetlen az agitatio közben, pedig érzi, éreznie kell, mert nem hord harisnyát, nem szereti befúzni magát, utál zárt, nyakig gombolt ruhákban járni, az a sententiája erről: „Merészkedjünk csak bátran új vizekre!”; szóval *túri*, mint pór a haza terhét, hogy M. a combján matasson és manöveverezzen. A barna képű kapitány szavai koppannak, mint dobogó eső a lapos tetőn; beszél, buzdítás nélkül, pofátlanul, de exact pontossággal mondja a szomszédasszonynak, a háziúrnak, a puhaszívű collegáknak, az aeternitásnak. „Végül is, uraim, a revolutiót nemcsak a politica oldaláról kell helyénvalónak és szükségesnek találandnunk, de igazolni lehet az ethika felől is. A »lehet-e?«, a »szabad-e?« kérdésére válaszolva elébb okvetlen vizsgálni kell egynémely eszményt, méghozzá minden ceremonia és phrasisokra fakadás nélkül. Úgymint:

- 1° az általános emberi érdekekről szólót,
- 2° azt, hogy vajon meddig terjedhet az emberi szabadság végső határa?,
- 3° azt, hogy gáncs nélkül ki és hogyan határozhatja meg azokat a szükséges áldozatokat, melyeket a közösség érdekeinek megfelelően kell hoznunk; és végül
- 4° azt, hogy a revolutió alatt alkalmazott ellennyomást hogyan foghatjuk fel a leghatásosabb, de igazolt műtételnek?”

Az alvó mécs másnap lobban fel; az utcákon elhal az élet, úgy látszik nincsenek szenteskedő pofák kisvárosunkban, kik öröme méltó okot lelnek; Fronius öreganyám ernyedten kér, hogy hozzam a piócás üveget, s mint rendesen, előbb meg kell tisztítanom a nyakát, majd az üvegért futni, csak hogy Fronius Karl jogi doctor és consiliarius regius újfent azt magyarázza, hogyan kell a bőrt sterilé gondoskodni, csak utána szalajt az üvegért, amelyben tíz-tizenöt vérszívó nádaly lassú, kiszámított mozgással úszkál. Gutaütés, gondolom, és gyorsan egy üveg pohárba ugratok két piócát; közben, széttaposott fűcafát, látni öreganyám nyakán a puha, színtelen, finom pihéket, odasimulva, préselődve a liszt színű bőrhöz. Az alvó mécs, mondtam az előbb, és ebben már benne a *naplóíró* utólagos „jólértesültsége” is: a mozdulat, a pohár ráborítása itt a kertes ház teraszán akár rutinosnak is nevezhető, az is, ahogy a konyhába ballagok sóért, s még hallani nagyanyám jóleső, megkönnyebbült nyöszörgését, mert a piócák könnyörtelenül belemarnak a húsába és szívni kezdik a vérét. Ezen a délutánon – 1849-et írunk –, éretlen theoreticus, azon gondolkodtam, hogy mit érnek azok a hét országra szóló kürtölések, melyeket apám és nagyatyám, de ezek a katonák is, akár Kammerdienerjournalok, szajkóznak

az emancipációról, az elvhúségről, a közjóról és más efélékről, különösen a *lelkiismereti szabadságról*, melynek szentsége, ahogy némelyek állítják, bájos, szerencsés és kívánatos.

Mosonyi: magas, kötélszerű, hatásos, mint egy kínai ópiumkereskedő. Nem nyáladzik, nem vakarószik, ha lehet, ügyel az apró részletekre; tegnap matatott anyámon, aztán felállt, tapintatosan körülnézett, és nyugovóra tért. Ma a closet mögött botorkázik, váratlanul eltűnik a bokrok közt; olyas a csönd, mintha szép béke volna, noha Fronius doctor rikácsol só után a balkonról, öreg, rekedt, unalmas papagáj. Csak úgy, pár szabad minuta erejéig indulok a pervátához, hozzálapulok a fabódé hátsó feléhez, nem zavar az erős, éles vizeletszag: de hirtelen zaj a mogyorócserjék mélyéről, a seneciók, lactucák, a legázolt campanulák, lamiumok, geraniumok mellől, a kert helyvégéről, a tocsogós csigalelőhely felől; egészen természetellenes hangeffectus, mintha fojtott veszekedést, civódást hallanék, közben mindennütt a csend uralg. Kém gyanánt morfondírozok apró gallyakat kerülve és a távolságot lopva, egy percre sem tévesztve szem elől házunk különös vendégét, amikor, rémséges spectaculum, előttem a murvás, az eldugott enyh-hely, a félreeső pihenő, a fölséges, pusztá természet. Lidi, a cselédlány, mindannyiunk Lidije lármázik ott Mosonyival, mindketten állnak szintolly mysteriosus színben a kőpad mellett, közel egymáshoz; aztán

Lidink hirtelen lehajol, és megfogózik a kőlapban, egészen olyan, mint Kordokubász, a tatár mutatványos, vagy Hiador, a moldvai oroszán, kik tavaly ütöttek sátrat a városban; cameázott haja kibomlik, arca eltorzul, kiveresedik, először ezt hiszem, valóban a besüppedt pad megemeléseivel próbálkozik, de M. gyorsan mögé szökken, felrántja szoknyáját, derekára tekeri, aztán einschalt, a még mindig előrehajló Lidink derekát lecsupasztott ágyékához húzza, és visszafojtott, elharapott kiáltás és nyüszítés közben, mint gőzmozgony, erősen, fájdalmasan a testébe hatolva tovább lökdösi. Kemény, érdes fatörzshöz lapulok, nincs nálam karabin, péterkés, csákány vagy hellebárd, arra gondolok, hogy közbelépek tíz körömmel és torokkal is akár, de nem merek és nem is tudok, mert úgy gyengültem el, mint lubickolás, a fateknőből való kimászás után. Aztán attól is megrettenek, ahogy M. tapogatja és szorongatja az előtte rángatózó félcsupasz testet: elég volt ebből a verekedésből, kiáltanám, de tomolygónak a víz alatt, nincs hangom, aztán az is visszatart, hogy Lidink, ki szétvetett lábbal görnyed a kőpad mohos korlátjára, nyüszítő hangon bár, de arra szólítja-hívja a ráboruló idegent, hogy csak bátran, tovább, zsupsz, ugorjon rá, egyre vadabb tempót diktálva. A csimpaszkodás sziszegő-cuppogó-rituális hangjai egészen váratlanul szakadnak meg. M. kényelmesen és persze nyugodtan igazgatja a ruházatát: ő ugyanis moralis kötelezettsé-

gét teljesítette, melynek symbolumai nem a sarkantyús csizma és a décbunda, de az igazmondás, a nyílt csata, a gyöngédség és a figyelem kötelessége; Lidink most már felül a padra, pironkodás nélkül, egészen a szabad ölég felhajtja szoknyáját, előkotor egy zsebkendőt, és hosszasán, elmerülten a combját törölgeti. Messziről, de egyre erősödve, segítség a sűgőlyukból, rikácsoló hang a ház felől: „Hol marad a só, mért nem jön elő az a bűdös kö-lök?!”, s ekkor már nem nézhetni a darabot, a fenséges színelőadást, a rémséges balettet, menni kell, vinni a sőt, a faládikót, majd azt figyelni, hogy az ügyesen oda-szórt sőtörmelék hatására a piócák, teleszívva magukat, Y-alakú mélyedést és heget hagyva, jóllakottan válnak le nagyanyám bőréről és fordulnak bele az odatartott vizespohárba –

Az ötödnapon *történik*, mert az álgyúk, dsidák, harci tambourinok és a permetező esőzések között még-iscsak történik valami, melynek bűzös mocsarából mindannyiúnknak kászálódni kell. Fölkelni, letörölni a friss bűnöket, belemélyedni a következő tánc schritt-jébe, harci tamtamokat hallgatni, a most kötelező, holnap tiltott/ma tiltott, később kötelező dalokat énekelni, úm.: **Nincs még veszve Lengyelország, Rákóczi-mars,**

Marseillaise, szónoki tornamutatványokat tartani és hallgatni, netán a hazai mustrapincét és liqueur-gyártmányokat dicsérni s' a t. s' a t. Atyám, Gyulay Domokos, az első magyarországi ívhíd (Bogen-Hänge-Brücke) tervezője valóban félrevonul, nem hallgatja a hazánkban-így, hazánkban-úgy diarejét, nem érdeklí a hagymáz-szabadság illúziója, az se, hogy a forradalmi dolgok a legvégső stádiumban vannak, és hiába a magyar ellenzék túlsúlyra emelkedése, annál inkább, mert ötödnap, a reggeli harangkongatáskor elporzik városunkból a hadsereg; Szimion úgy mondja: „Ni, hogy elpucoltak a bigebajszuák!” Hiába szaladni a templomhoz, lesni Mosonyit, az ezreddobost, az én dobosomat, aki végül felszedte a hangszert, melyre ráragadt térképszerű nyomot hagyva a hányadék; megtisztította, a beleszorult hangyákat kisöpörte, a hadsereggel őt is elnyelte a bánási porfelhő. A mély-ségesen igazolt forradalmi erőszak távozott júliusban, ezidétt declarálta a hazafias perspectivákat, majd azt ethicaileg is meggyőzően bebizonyította –

Úgy vacsoratájt masírozik be egy csapat chevauléger és vadász: lövészeres kocsit, társzekeret vonatoznak az udvarra, letarolják a kertet, a különös *Gartent*, dobszó

nincs, méltóságteljes vonulás sincs, csak egyszerre, kalóz packet-boat a tengeren, itt vannak. A vacsorálóasztalnál már Fronius Karl jogi doctor, mint *aulikus* consiliarius regius az asztalfőn, közben megtette már titokzatos *elvándorlásait*, s az elmúlt napokat, amikor váratlan és hívatlan vendégei voltak a háznak, a havason töltötte; mellette apám, Gyulay Domokos hallgatja Gröber századost, a *felszabadítót*, aki a polícia tüsténti és kimerítőleges megorganizálásáról beszél, és mint mondja, nem kell sírni, a forradalmi kihágásokat félni, sokkal inkább bécsiesen kacagni, in die Faust.

„Kell-e önöknek bizonygatnom, hogy az uborkafára emelkedett észtehetségek okozták a mostani fekélyes gyulladást is? A história bizonyítá: az anarchiát izgága, ellenzési csiklandozók készítik elő, előbb különféle petitiók írogatásával és tiltott olvasmányok terjesztésével, majd további apró szemtelenségekre vetemedve. De most aztán vége a gyomlálgatásnak és duellumnak, máttól én vagyok itt a competent autoritás! Szétkergetjük a betyárokat, egyesülünk a moszkával, reggel helyreállítjuk a hivatalokat!”

Anyám, Gyulayné sz. Fronius assz. elsápad, hevélyében kilöttyinti a veresbort, „ej-ej” csóválja a fejét Gröber százados; fiatal, fehér bőrű, erőszakos, a későbbi Nagy Beretválások Mestere; most azt látni csak, hogy keze az asztal alatt anyám combjára téved; húsos, csupasz mez-

telencsiga kúszik felfelé az ideges testen. „Mindenkinek el kell számolni a charlatán felkelőkkel tartott connectió-jával, így Önnek is, tisztelt asszonyom, mert a Politisch compromittirte Individuen jelentése nem sok jót szól a ház úrnéjáról”; anyám, a vétkes, a cinkos, a bűnbánó, a tehetetlen, az árva, a kiszolgáltatott, a büntetésre kész, pirulva túri; – Fronius Karl farkasvermet szimatol, és menti a menthetőt: „Százados úr, a família mindig a rend és az állam kifogástalan működése elvének alapján állt. De az erőszak, a túlerő ellen nincs mit tenni, főleg ilyen decretorikus napokban. A vöm befogadta őket, ám én mint a Majestät becsületes juha és berbécse, többször is fennszóval imádkoztam, hogy Őfelsége ebben a küzdésben erős és szerencsés kezű legyen.” „Na ja, ja”, biccent oda Gröber, és befejezi asztal alatti pajzánkodásait, „én ma mindent elhiszek! De holnap, higgyék el, holnapra még a mai verdikt is egészen másként fog festeni. Asszonyom, reggel beszámol nekem az elmúlt napok ellenszegüléseiről. Kocsit küldök önért”, mondja, éles szemű, mély eszű emberi természetbúvár, felcsigázott procurator, kezét csókol anyámnak, *fiat justitia*, mutatja a mozdulat, ám/de/és azt is, hogy majd megstemplizzük mi azt, aki erre érdemesül! -----

| 4. |

Toujours L'AMOUR tanár úr, tuzsúr lámúr, mondta az ülés kezdetén a kelleténél élesebb accentussal Gyulay Kázmér – *de genere Kaplony* –, persze a hecc, az absolute megbotrántoztatás, a borkörültil szellemeskedés kedvéért, no és a tétel igazáért, csak hogy a „dolgok”, az „ügy”, a „kulturai érték” szempontjai legalább percentuális vegyülékükben különbözzenek a megszokottól; szóval így mondta: tuzsúr lámúr!, és tőle mindez tulajdonképpen egy politcái backfisch kedvessége volt. „Das privatwirthschaftliche und das gemeinwirthschaftliche System der menschlichen Wirthschaft”, folytatta egy correct tankönyvíró hangján, majd Újlaky RácZ Jenő anachorétára pillantva látta, hogy amannak képéről majd egy teljes ezredév és fényes múlt tekint vissza, váratlanul megemelintette poharát: „Nézze, tanár úr, az élet nem szabad kereskedelmi előharcosok társulása, de még csak nem is a pápai ordó utáni hajsza. Igyunk.”

Jenő doctor e hirteleni dissonantiák hallatán némi zavart mutatott, ennek ellenére belekortyintott (piha kortyintott: *nyalintott!*) cognacjába. Hatvani szerkesztő, az ülés harmadik, eddig szótlan, de minimenco kétértelműen hallgatni tudó résztvevője, aki szeretett üveges szemekkel melázni egészséges bujdoklásai közben, és különösen szoros kapcsolatot tartott az alsóvárosi zenészvilággal, most, hogy a bistrot közönségének zavaros magányilatkozatai nem zavarták, elnöklő proc-

lamátor, tisztelettudóan megjegyezte: „Na.” „Na, hát átestünk a szokásos conservatív-liberalis controversiákon, és úgy mutatkozik, hogy az ELYSIUM következő száma megjelentethető.”

Jenő doctor ekkor már unfair módon egy sokkal békésebb világ felé kacshintgatott, pillantása a M. É. K. bistrot ablakain túlra kalandozott, ahol elült a zsvvaj, és nem látott bódor lovancot, se hugyozó tehenet, de galambok feredtek a porban, a korai, fínom napsütésben; és csak óvatosan, hogy alig hallatszódjék, rövid, nazális hümmögést engedett el: „no-no-no.”

Hogy a két fiataluracs nem válaszolt, megismételte, immár élesen, leplezetlenül határozott irányban, szinte mirabile dictu, kicsi staccatóval: „No-no-no!” Gyulay Kázmér most nem tudta: mi a teendő, ezért, a mozdulat családi örökség, ügyesen beletúrt a fenekébe.

„Maguk a vesztemet akarják, most, éppen most, amikor nagy conflagratiók alakulnak!” – kezdte rokonszenvesen Újlaky RácZ Jenő doctor az Egyetemi Elysium censorja, a francia kulturkampf szenvedélyes képviselője, adjunctus, s ezt kiegészítőleg teljes őszinteségű harciosa a dezolált állapotú nemzeti organismusnak, mely, mint tudjuk, a legkevesebb mértékben tűri el a hazugságot. „Én, kérem, nem vagyok tory. Ezt maguk tudhatják rólam. Én ezt most akár ünnepélyesen is megerősíthetem.” Gy. K. közben befejezte az imént kezdett kényes manoeuvrezést, Hatvani szerkesztőt kereste,

aki elballagott a cassához, és még egy round italneműt vásárolt; erre megnyugodott, maga mellé húzta a köpőcsészét, szivarra gyújtott, hátradólt a széken, mert tudta, hogy a következő oratio hosszú lesz, körmönfont és tanulságos.

„Ez a lap, a mi kis egyetemi lapunk, tisztesség ne esék szólván, mindig is a fiatal tehetségek lapja volt. Ne, ne is vágjanak közbe, uraim, hogy eleddig mindössze két száma jelent meg, mert ez nem szolgálhatja a mostani disputánk alapját. Akármit hoznak is fel, elismert és művészi tekintélyek bábáskodtak a múltban, és sérénykednek ma is születése körül. Az én elméleti álláspontom, amely tökéletesen megfelel az ország kulturái érdekeinek, az, hogy a kvalitásokat támogassuk, méghozzá úgy, hogy ezen erények a lehető legtágasabban lökődjenek elő. Ezen békességes irányzással átellenben áll a maguk, hogy úgy mondjam, doktrinär szemlélési módja, amely kirekeszti a böcsületesen tágas szerkesztés conceptióját. Hja. Mi ezt Magyarhonban, itt és most, másképp intézzük, mert nem óhajtunk homályos visiókat követni, és nem akarunk mások majmai lenni. A birtokomban lévő új anyag, melyet éjszakákon át olvastam csüggedetlenül, igen kérdéses minőségű. Ez a szám, ki kell mondanom, jelenlegi phasisában tele van infámis zagyvaságokkal.”

Ezekre a szavakra, különösen a jól artikulált végszóra, Szucsányi, a szomszéd asztalnál idejét hasznosító kon-

fidens, a székváros hatékonyságában fölülmúlhatatlan dolgozója, szürke orrpiszkálás, gyufaszálrágcsálás, óvatos bőfögési machinatio közben is memorizálni kezdte az elhangzottakat; ő tette ezt leányi ártatlansággal, aki állítása szerint egész életében alakított, szervezett, intézett, pörölt és békített, kiegyenlített, engedett, megbocsátott, a hölgyek kedvence lett, független főnököt, polgári reformátort játszott sat., sat.; szóval Szucsányi úr fülelt a végszóra, *hegyezte magát*, ahogy ezt az aeternitásnak dolgozó embernek tudnia kell.

„Itt sok minden kavarog együtt”, lelkesült egyre Újlaky censor, „néha tisztázatlanul, néhol türelmetlenül, szóval amúgy deákosan, ami persze önmagában még nem baj, hiszen maguk a mi universitasunk polgárai. De könyörgök, mikor fogják végre megszerezni azokat a bizonyos diplomatai lovagsarkantyúkat, amelyek nélkül értelmesen élni nem lehet? Mikorra leend kész már az a nemzedék, amely a radical túlzásoktól óvni kész magát? Bizony, elfelejtik, minő sanyarú világban élünk.”

Jenő doctor itt megállt, hatásszünetet tartott, belenyalintott cognacjába, ejnye, prüszkölt, és arra gondolt, mennyire megverte a magasság ura, hogy ilyen lóduktakkal kelljen társalognia. Holott: „l’empire – ce sera le paix” és haza kéne indulni, bulletint és jelentésröppentyűt írni, fölkészülni, foglalatoskodni, kérvényt elküldeni, pályázást beadni, ha kell, monomaniásan utálni

az invasiót, elítélni a terrorismust, a rablást, a requirálást, és persze még *egyszer*, legalább még egyszer Parisban lenni, no nem épp akkor, midőn a nép érvényesíteni kész az utcához való jogát, mint legutóbb, hanem most, ma, a grand bouffe idején. Szarok rád, esett meg a szíve Gyulay Kázméron, ígyátok csak szét magatokat, legalább nem a siralomházban végzitek. De hallga csak, hallga, hogy került a csizma az asztalra, miféle sajtószabadságot emleget ez az órült talján, valami stempli nélküli papírok terjesztéséről csacsogva?

„A sajtó-útoni közlés alatt értetik – ezt Jenő doctor már hangosan tromfolta – minden olyan közlés, amely nyomda, könyomda, metszés által eszközöltetik, és amelynek közzététele a példányok kiosztásával már megkezdődött. Ezzel nem tisztában lenni több mint hiba, uraim! De más szakaszokból kiviláglik, hogy ebben a törvényben az előzetes censura is benne van, hadd ne idézzem tovább a passust. Az ELYSIUM is, mint a facultas jól documentált lapja, ebbe a categoriába soroland. Hiába is akarják maguk reám kényszeríteni az eloquentia ösmert csapdáit, ez biza nem menendő. Mert egy dühödt fenevadban is több okosság vagyon, mint e jámbor szándék szülőiben. Ha jól meggondolják az urak, ugyancsak egybebonyolulva vannak az európai *viszonyok*, és ekkor nekem az unalmas retoricit hozzák elő! Na, ne butáskodjanak! Felvirulás, jólét, tiszta democratia, szabadság, netalántán convent

national? Ma!? Most!? Amikor p. o. oda jutottunk, hogy a polgárok házába, melyet szentélynek tekintek, hová senkinek behatolnia nem szabad, szóval a polgárok házába a securitásnak kell behatolni, és felforgatni az emberek iratait és elvinni egész paksamétákat, mert egyesek exclusiv irományokat bátorkodnak fufangpolitikával a piacra dobni! Incorrect etiquette: szemképrázattal téveszteni a megtéveszthetőket. A mi időszaki journalunk persze nem kér az efféle gyermeteg actióból. Le kell számolni az illúziókkal, jó okunk van tehát szélesre tárni a kapukat, befogadni minden böcsületes szólót, jó tapintatú egyéniséget; kerülni a cikornyás és cafrangos szóhalmazt. Fölteszem, hogy ezzel egyetértenek. Értse meg, nem magával személyesen, vagy Hatvanival van bajom, csak két-három ellenzési csiklandozót kell kivetkeztetni Couthon jakobinismusából.”

„Ühüm”, fontolgatta félig-meddig hangosan Gyulay Kázmér, akin kezdtek erőt venni az italozás okozta viszonyok, ám váratlan emanatióval arra gondolt, hogy gyermekkorában látott egy *dobost*, aki ezreddobos volt Kmetty hadosztályában, és apjáék kertjében egy csöndes estén részegségében bőséggel levizelte a harci tambourint, és otthagya a széttiport *Gartenben*; a japánbirs tövében, s a bőr persze felhólyagosodott, meglazult, elhangolódott, és napokig ott hevert, hangyák mászkáltak benne, már azt hitte, otffejlették és igazi

játékra tehet szert, mert suttyomban, kevéssel azelőtt, hogy pár katona egy szétlőtt bivalyt húzott a suvás felé, törökülésbe ereszkedett, és két kanálnyéllel püföl-ni kezdte, szörnyű hangokat, ám mégis izgató ritmusokat csalt ki belőle, de a menekülés napján befutott az ezreddobos, arca piszkos volt, mint egy landsturmé, és azt mondta: „még visszagyüvünk”, majd szerkére dobta a harceszközt, és elporzott a Czipa rosu lapos irányába, akár a hadosztály, a generalstabsztisz, a judicialis expeditor és más politikai capacitások; – „az ő keze volt, a dobosé”, nézett Gy. K. resignáltan Jenő doctorra, „csontos, ideges, nehéz, bombavető”.

„Rendben van, hagyjuk a sajtótörvényt”, jutottak el hozzá a censor szónoki sikerei, „de van itt egy másik különös enigma! Győzzenek meg arról, hogy plakát-rajzoló barátaik jó szándékkal akarták meginnepelni az elmúlt és lepénnyé gázoltatott revolutió évfordulóját! Győzzenek meg arról, hogy ennek a Máj-ivadéknak, kinek a leadott anyagban a legvitatottabb az irománya, nem a vizálgódásra, az értelmesebb kedélyek bosszantására ad alkalmat kürtölésével, csak még azt nem tudni: cui bono? De mit is várhatni attól az úrfitól, kinek atyja ugyan kancelláriai poszton kezdé, és szenvedélyesen lejté a táncvivalom pas de pigeon-ját, de a nagy rebellió után összeesküvésben való részesség-től vádoltatván elfogták, zárkába vetették, és hoppá, a körmire koppintottak. És maguk azt is tudják, hogyan

telt be a végzete eme köpönyegforgatónak? Zárkájában felszaggatta szalmazsákját, belétemetkezett, magára gyújtotta, s elégett. De mi exempli causa fátylat borítottunk a múltra, elfogadtuk az uracs felvételét, és beiratkozhatott az universitásra, hogy philosophiai ösmereiteit pallérozza. S ahelyett, hogy elmélyülten vetette volna magát az eleai Parmenides tanulmányozásába, Máj Tamás et compagnie guerilla mód, egy vizenyős élccel, melyet falragasz formájában terjesztett, a felfordulás évfordulóján deákgyűlésre hívta fel a becsületes collegákat.”

Hatvani szerkesztő gyorsan ivott erre a borviből, aztán rágyújtott, kiköpött, szeretett volna ezidétt nem itt lenni, a beszéd jogát Gy. K.-ra mint praesidialis csuhadárra hárította, ő különben is lassú, összekuszálja a dolgokat, bátorságából csak hangzatos, ám nem minden élcnélküli megjegyzésekre és lapidáris odavetésekre tellik; ezt ugyan örömmel bocsátják meg nőhallgatói, mert Hatvani szerkesztő férfiúi szépség, sarcasticus, könnyed, tehetséges, színjátészó, jó elvtárs, szóval hasznosan gazdálkodik a munitióval, de ezen erények ugyancsak nem akadályozták, hogy ne cimboráljon a citált társulattal, legalább egy felirat elhelyezése erejéig.

Az említett csínyt egy esős, októberi délutánon követték el három-négy deákok, kik Csicsói dékán nemesszívűleg előlegezett hallgatólagos beleegyezésével

ragacsos papírjaikat az egyetem setét folyosóján de facto elhelyezték. Majd még aznap délután, az egyébként kihalt Széna téri épület váratlanul felbolydult; Máj Tamás és társait a dékánhoz rendelték ad audiendum verbum, a plakátot documentumként lefoglalták, szövegét grammaticailag, phonologiailag, semioticailag a legtüzetesebb vizsgálódásnak vetették alá, a fiatalurakat hosszadalmasan kihallgatták, végül is Csicsói dékán megszülte az ünnepélyes végszót: „Maguk... maguk az izgatók avant-garde-ja!”

MIRE JÓ EGY MÁKSZEM?

A mák kitűnő csemege.

Vidéken sok helyütt altatásra is használják.

Kábítószer is lehet belőle készíteni.

Ópiumot.

Az ópium mérég!

Miért mérgezed mindennap azzal magad, hogy nem érdeemes?

Nem érdeemes elmondani, beszélni arról, hogy nem így képzelted el ezt az öt évet,

hogy nem érzed: te is

beleszólhatsz,

hogy hiányérzeted van...

Jöjünk végre össze. Ülünk le. Beszéljünk.

(Színhely: Auditorium Maximum.

Idő: octob. 6-d. 1862. du. 3.)

„Ezek a szövegezők, és most hadd élcelődjek kis sé, ha már ily nyilvános helyre csaltak, hová évenként egyszer ha járok”, beszélt felszabadultan Újlaky Rácz Jenő doctor, a francia kulturkampf szenvedélyes híve, az Egyetemi Elysium censorja, aki most, a M. É. K. bistro füstjében újra belenyaltott a cognacjába, „szóval ezek a szövegírók igencsak kelet-európai röffel mérik még saját speculatiójukat is, midőn a mákot teszik otrombaságaik zsarolási eszközéül. Nem tudják szegények, hogy p. o. Paris-ban, a *Quartier Latin*ben bukott dervisek árulják a legújabb narkotikus élvezeti szert, a hasist, a cannabis indicát, mely ritkán és mértékkel véve derült, kellemes és fellengzős mámorba ejt, fel-tüzeli a képzelőerőt, étvágyat gerjeszt és hevesb érzelmi vágyakat kelt; hatása a »Constitutionnel« szerint összehasonlíthatatlanul más minőséget okoz, mint az ösmert gubó ócska leve, mit csak a hazai demoralisált intelligencia kész a kellésnél hangosabban mystificálni. Továbbá! Miféle eszköztől érzi megfosztva magát ez a

néhány vakmerő, midőn felforgató, úgymond, vitára invitáló gyűlésre szólítja a hallgatóságot? És mit jelent az a homályos, félig gondolt mondat, hogy »nem így képzelted ezt az öt évet«? És mit értek azon a gyönyörűen cretin összetételen, hogy »hiányérzet«? De bal-következtetés ennek a manifestumnak tulajdonképp minden sora, mert 1° úgy tetszik, mintha az univerzitáson, melynek én is választott tagja vagyok, címeres népbutítás, szemtelen »kábitás« folyna. 2° De ha elfogadnám ezt a valószínűtlen tényt, hogy magán-életi scrupulusokat csillapult modorban kívántak volna előhúzni és megtárgyalni ezek a cosmopolita cívisek, melyről ugyan meggyőződve nem vagyok, mondják meg, hogyan lehet conferentiát, demonstratiót, de még thema-megbeszélést is oly rossz időpontra hirdetni, mikor a közönség egy része kedélyében forr, és még most is a lázongás szellemére gondol. Gyulay úr, maga nyilatkozzék, talán nem érthető a meglepetésem, amikor épp tanulmányt készülök írni Corneille-ről, elkészítem a szükséges vázlatokat, ingerlőül franciául olvasok, és lám, kopogtatnak, s azzal a hírrel lép be nőm, hogy azonnal fussak az egyetemre, mert az Elysium szerkesztői lázadással vádoltatva a dékán úr Hivatalában kuksolnak.”

Gyulay Kázmér bizony most nem érzett hajlandóságot a legitimatio kinyilvánítására, inkább érezte a palacknyi cognac fogyasztásának fáradságait, felsóhajtott,

és hirtelenül, akár a szerencsejáték jegyeiből kihúzott quinternóra, hálás szívvel gondolt a nőkre, mert e sokszor honfiasan adakozó teremtmények nem először óvták meg a scandalumtól.

Gy. K.-nak *elvé* volt: azt hirdette városbeli imponálása első idejében, hogy szeretni és mértékkel tisztelni kell őket, de kitüntetni is; ennek értelmében egy vulgivaga Venushoz járt, ki arról volt nevezetes, hogy társaival a legutóbbi idegen megszállás első heteiben, csupa hazaszeretéből, melyről a történelem szemérmesen, majd véglegesen hallgatni leend, kétezer katonát tettek hadi szolgálatra alkalmatlanná. A coquettírozás nem tartott örökig, mert Gy. K. székesvárosi utazásai során megismerkedett Sarlay Sárrikával, egy kezdő pianistával, kivel gyakran és merészen hasznosította korábbi tapasztalásait, emiatt ugyan renegatióval, impertinentiával és restséggel vádoltatott, de ideje nagy részét mégis a távoli kővárosban töltötte. Így fordult, hogy a nevezetes falragasz-actio előtti héten kikocsizott az alsóvárosi indóházhoz, s bár nem felejtette evidentiában tartani a legegésőbb ingerültségeket, a következő gőzössel elvonatozott. Visszatérésekor Máj és Hatvani szerkesztők rövid hurrá-hurrá kiáltással fogadták a csöpögő vizestartályok mellett, szalutáltak és integettek, testületi szellemük, mintha felvirradt volna a Dicsőség napja, kifogástalan volt, időközben keresztülmentek ugyan egy zsinórmértékül szolgáló hivatali kapcaskodáson, s

egyelőre csak politicalai contárkodással vádoltatván, szabadon és békességben elbocsáttattak. Az egyik emissarius így sommázott különös abnegatióval: „várjuk meg végtére is, lesz-e kihágás a többi facultason”; Gy. K. tehát leszállt a vonatról, végigballagtak a promenádon, beültek a Béke bistrot-ba, s mivel Gyulay Kázmér mit sem tudott a tervezett és véghezvitt actióról, felcsigázva hallgatta a történeteket.

„Képzeljék el, uraim, azt a felháborodást, amely a titkos ülést eltöltötte”, fonta tovább a szót Jenő doctor, immár Szucsányi mesterrel mit sem törődve, „Csicsói dékán úr hivatalában összegyűlt a teljes vezérkar, a maga méltóságában; ott volt az *Elysium* ügyét mindig szívéen viselő Keresszegi titkár úr, aki a legnagyobb megértést tanúsította Máj Tamás és társai iránt, ott volt a titkos ülnök, a fegyelmi főelőadó, a lankadatlanul szolgáló rendügyér, a fegyelmi előadó és persze a dékán úr, kiről némelyek azt a nevetséges vádat terjesztik, hogy simplex frater; szóval ott volt minden jelentős potentia, és kérem, nekem kellett szembesülnöm azokkal a fickókkal, kiket csak per tangentem ösmerek. Bátran mondhattam én akkor azt, hogy semmiről sem tudok, pedig ezek a vice-magyarok szerettek volna be-lerántani a szakadékba. Mintha a deákgyűlés tervezettét az *Elysium* szerkesztőségi ülésén főzték volna ki az én szíves beleegyezésemmel. Gyulay úr, maga most a tanúm, lehetett-e ilyesmiről beszélni valamikor is anél-

kül, hogy súlyosan ne gázoltak volna becsületembe? És hát átérezhető-e valójában az a sententia, hogy az élet egy-két rágalom nélkül bizony éppolyan, mint a me-nyecske rétese gyömbér nélkül?”

„Igaza van, tanár úr”, válaszolta az első bűzősen tömjénező mondatot Gy. K., noha a gyors nyilatkozás ellenére pontosan tudta, hogy Jenő doctor, mielőtt neki parolát adott volna, még az *Elysium* legelső nyilvános szerkesztői ülése előtt, komótosan, de ugyanakkor főtől talpig gyakorlottan beballagott a dékán úr Hivatalába, s mint censor, kézjegyének leadása mellett kikölcönözte azt az árkusnyi cartont, melyen az egyetemi polgárokra vonatkozó személyi documentatio vezetetik, s melyet a beligazgatás a legszigorúbban őrizni képes.

GYULAY KÁZMÉR: *A leggondosabb nevelése Fronius consiliarius regiusnak. Feltétlenül megbízhatónak mutatkozott, saját származásának előtörténetét nem ismeri. Néhai apja széchenyiánus működéséről a már nevezett és nyugalmazott nagyatyjának köszönhetően nem tud semmit. Az egyetem philosophiai facultásán az eddigi három év alatt radical öltözetbe nem bújt. Az Elysium deák-főszerkesztője, felforgató tanok ellen közömbös. Gyöngesége, hogy ribancokkal tart connectiót, ettől állandó idővesztésben van. Csapodár: seminariumon többször részegen jelent meg. (Időpontokat ld. Szucsányi István 68. sz. jegyzetében.) Nyavalygó, szaktanárai óvása mit sem ér. Tanulmányi eredményessége a kilengések ellenére*

egyenletesen jó. Megfigyelője aggódó, talán kissé túlzó jelenléte szerint: „Ebből a radicalisalódní kész jellemből születik az a típus, amely a pillanatnyilag kedvező viselkedés dacára a kormány parancsának engedelmeskedni tetteleg nem fog.”

HATVANI DÉNES: *A legmegbízhatóbb nevelés. Atyja mint activ tiszt részt vett a solferinói ütközetben, a Honwed c. lap politicai biztosaként. Szobájának feltűnő helyére tette azt a kedvesen agitáló feliratot, mely fényesen bizonyítja, hogy az alma nem esett messze a fájától: „Végy példát a kitűnő osztrák mesterlövészről!” Philosophiai tanulmányai során került közeli barátságba Gyulay Kázmérral, de annak magán-életi túlkapásait nem vette át. Az Elysium szerkesztőségébe delegálták. Hűségét a tavalyi évben mutatá legfényesebben, midőn, bár amateur színész, szobatársának nevezetes botrányába nem keveredett, amikor ez az egyetemen széltében ismert, állítólag a dramaturgia nevezetű új tudomány iránt érdeklődő kapucinus a színpör külhoni tournéjáról John Stuart Mill, Karl Marx, Mazzini, Kossuth és mások felforgató irományait akarta becsempészni. Fülbesúgóí munkára eddig nem jelentkezett.*

MÁY TAMÁS: *Atyja rebellis volt, a börtönben öngyilkosságot követett el. Az ideí tanévben került az egyetem philosophiaí karára, megbízható információk birtokában ezért nem vagyunk. Annyi bizonyos, hogy maga viselésében, stylusában, öltözetében extravagantiák mutatkoznak, melyet székes-*

fővárosi származásának lehet tulajdonítani. Hozzáteessziük: cca. 3-4 főnyi társulatával legutóbb nagyhangú nyilatkozásokat tett a gyarmatkérdésben. Heves véralkatú, gratiát nem kér, atyja emléket nem tiszteli, a notabilitást, ha lehet, becsúftja. Erős megfigyelés alatt van, a legújabb beadvány szerént hermeticus elzárása a küszöbön áll. A szekírozásban oda jutott, hogy gondviselő tanárait „opportunos segg-fejúek”-nek, a belügyért egyenesen „gyilkos”-nak nevezte. Nem kedveli az italt, a szoknyával mértékletes. Figyelmezní! Az ELYSIUM szerkesztése körül hangyálgodik.

„Igaza van”, mondta Gyulay Kázmér, s noha Szucsányi mester veres képeré pislantott, és szóról szóra ismerní vélte azt a panaszlítániát, amely Csicsói dékán úr hivatali asztalát már holnap díszíteni fogja, kifejezetten evilági hangon folytatta: „végtére is nem azért vagyunk itt, hogy a tavalyi eseményeket elemezzük, hanem hogy sürgetős kérdésekről tárgyaljunk.”

És éppen ez volt az a mondat, melynek hallatán Jenő doctor, aki most, hogy valaki kítárta az ablakot, és orrát megcsapta a lócitrom délicat illata, hirtelenül újra felfrissült, és majdnem kicsúszott a száján a censorok örökös kibeszélhetnékje: „higgyetek nekem, mert én szeretlek benneteket, édes egy magzataim!”, de hogy sympathiáját elfojtsa, inkább májbajára gondolt, melyet eddig csak arcanummal gyógyított, és félhangosan dudorászni kezdett, egyenesen Hatvani szerkesztő képeré, eta bu-

gyet paszlednyij i rjesityelnyij boj, majd lágyan és simpliciter ezt mondta: „a maguk írásával nincs bajom, urak. De hát ez a Máj-cikk?! Ez nekem érthetetlen, zagyva és éretlen. Ki kell hagyni.”

„Ez az írás elfogadható”, válaszolt azonnal Gy. K., mert Jenő doctort gyengülni érezte, mert azzal hízelgett magának, hogy vannak az életben olyan pillanatok is, amikor ugyan nem valami nagy courage valakit a magos erkélyről insultálni és lepiszkolni, de ha nincs más, akkor meg kell tenni.

„A leadott szám in extenso ér valamit. A Máj-dolgozat egy kivégzésről szól, és ma ez már önmagában problematikussá tehet egy írást. Ennek viszont, mivel nem egyéb, mint visió, nincsenek pontosan behatárolt szereplői, jellemei, helyszínei sat., sat, ám van több jelentése. Jelentheti a látomás tárgyát az a félig megnevezett költő, akiről csak sejtjük, hogy Sándornak hívták, és egy casaque szúrta le, egyesek szerint hátulról. De jelenthet e situatio bármilyen kivégzést, lövészerrel, kötéllal, bárhogyan és bármikor, mi több, és Máj trombitálásában ezt tartom a legfontosabbnak, ez a pusztítás bárhol bekövetkezhet, ott, ahol dictatoricus kútfókból merítik az észtehetséget. Così va il mondo.”

Jenő doctor erre már rácsapott az asztalra, felrúgta a köpőcsészét, idegesítette, az egekbe kiáltólag, hogy csi-cseregnek, oktatják, csűrrik-csavarják a szót, az orra előtt progressív mezben mutatkoznak, aztán liberalisok,

később pacifisták, végül eszelős guerillákká lesznek, s mindezt pár órán belül; difficult, difficult, hajtogatta magában, de hát nem beszélni kell ezekhez, betegek ezek, nem beszélni hozzájuk, mert betegek és gyógyítani kell őket, s aztán, hogy kissé lehűlt a teste, és lábával sikerült szétdolgozni az asztal alá borult köpőcsésze tartalmát, mintha simogatni akarná ezeket a barikádi vitézeket selymesen, halaványan megkérdezte: „Gyerekek, mondják meg nekem igazán, kit végeznek itt ki a sortűz előtt?”

Nincs tovább, zsongott Gy. K. fejében, vége, és segítséget kért Hatvani szerkesztőtől, aki kiitta poharából a maradék cognacot, és most már ő is biztos volt benne, hogy ki kell lépnie a kellemes „bon homme”-szerepből, annál is inkább, mivel eddig szerencsésen átcsusszant a veszélyes helyzeteken; nem keveredett bele a legutóbbi falragasz-ügyletbe sem, pedig nyakig sáros volt, de most, hogy mondhatni: pericolo passato, nyilatkozni, beszélni, megnyilvánulni kell.

„Nem az a kérdés, kit végeznek ki”, kezdte lassan pörgetve a szavakat, „sokkal inkább az, hogy tilos egy műhöz úgy közelíteni, hogy az olvasás szempontjait egy művön kívüli szempontnak helyezzük alá. Mert most, sanda gyanúm szerint, ez történik. Ugyanis Máj Tamás elparentáltatott, mert gyűlést akart szervezni, és írhat bármit, ami nem kifogástalanul aulikus, kidobásra ítéltetett. Vagy talán nem időszerű-e, ha egy genie ek-

képp monologisál élete utolsó pillanatában: »Én a szégyen kiütéseit hordozom magamon ebben a pillanatban is, amikor nemzeti hőssé válok. Valószínűleg túlhangszerelt utóélet és jólápoltt emlékmű vár rám. Beszélek, de nem a saját hangomért...» Hogy ki mondja ezt? Nem tudni pontosan. De nem is akarom tudni. Lehet, hogy a mi Sándorunkról, de lehet, hogy másról van szó. Aki a vonat alá készül feküdni nyomorúságában, vagy felgyújtani készül magát, nyilvánosan vagy félrevonultan, végül is mindegy. Ennek a dolgozatnak a szemlélete olyan, amire az ELYSIUMnak szüksége van, és ez az, amiről nem mondhatunk le. Még akkor sem, ha a kidolgozás, elismerem, kissé homályosra sikeredett.”

„Hát nézzék, én nem azért voltam hajlandó magukkal egy egész délutánt a korcsmában tölteni”, szedte össze magát utoljára és végérvényesen Újlaky censor, „hogy örökösen ellent mondjanak, mert hisz nagyon is tudni kell, hogy a végső szót nem maguk és nem ebben a szentélyben mondják ki. És tudhatják azt is, hogy én megtiszteltem magukat, amikor ebbe a fesztelen, nem hivatali társalgásba bocsátkoztam. Kíváncsiak a véleményemre? Nem győztek meg. Egyáltalán nem. Szerfölött

érdekelne, hogy ugyanakkor más collegáim meddig túrnék az efféle zajongást felbőszülés nélkül? Ám, hogy mégis maradjon valami hozama ennek a beszélgetésnek”, Jenő doctor újra constructivnak, a hasznosság kútfejének, az igazság talpkövének érezte magát, kivárt, és talányosan így folytatta: „arra az elhatározásra jutottam, hogy a kérdéses Máj-cikket, lesz, ami lesz, beviszem Csicsói dékánhoz. Olvassa el ő is, szólaljon ő is. Cselekedjen à discrétion. Aztán meglátjuk. Hát, fiúk”, ekkor már Újlaky Rác Jenő doctor, az ELYSIUM censorja elegáns tartózkodással pakolászni kezdte az addig asztalon heverő kéziratlapokat, „én befejeztem. Indulnom kell”. És felállt, kinyújtotta zibbadt karját, kezét rázott a két uraccsal, berekesztőleg ennyit mondott: „majd értesítem magukat”, és tőle szokatlan eréllyel vette a lapját és elporzott; „tuzsúr lámúr, tanár úr”, szólt utána félhangosan Gyulay Kázmér, „tuzsúr lámúr”, a kótyagos élcen Hatvani szerkesztő röhögni kezdett, aztán ők is compromissum nélkül búcsút intettek Szucsányi úrnak: kiballagtak a setét utcára.

(Következő számunkban folytatjuk)

SZERZŐINK:

Előadó: Ambrus Lajos – **Hallgatók:** Bácsi István, Dudics Emese, Kósa Sándor, P. Szabó Mária , Varga Kriszta
